

32013R0462

31.5.2013.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 146/1

UREDBA (EU) br. 462/2013 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
od 21. svibnja 2013.
o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1060/2009 o agencijama za kreditni rejting
(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

(1) Uredbom (EZ) br. 1060/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ od agencija za kreditni rejting zahtijeva se usklađenost s pravilima poslovanja kako bi se smanjili mogući sukobi interesa i osigurale visoka kvaliteta i dovoljna transparentnost kreditnih rejtinga i postupka dodjele rejtinga. Nastavno na izmjene uvedene Uredbom (EU) br. 513/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾, europsko nadzorno tijelo (Europsko nadzorno

tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (ESMA) osnovano Uredbom (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶⁾, ovlašteno je za registraciju i nadzor agencija za kreditni rejting. Ovom se Uredbom dopunjuje postojeći regulatorni okvir za agencije za kreditni rejting. Pristupilo se rješavanju nekih od najvažnijih pitanja, kao što su sukobi interesa zbog modela „izdavatelj plaća” i objave vezane uz strukturirane financijske instrumente, a okvir će trebati preispitati nakon što bude na snazi u razumnom roku kako bi se procijenilo jesu li tim okvirima u potpunosti riješena navedena pitanja. U međuvremenu je trenutna dužnička kriza država istaknula potrebu za preispitivanjem transparentnosti, postupovnih zahtjeva i vremena objavljivanja posebno u vezi s kreditnim rejtingima država.

(2) Rezolucijom Europskog parlamenta od 8. lipnja 2011. o agencijama za kreditni rejting: budućim perspektivama ⁽⁷⁾ zahtijeva se poboljšana regulacija agencija za kreditni rejting. Na neformalnom sastanku održanom 30. rujna i 1. listopada 2010. Vijeće Ecofina potvrdilo je da su potrebni daljnji naponi u rješavanju izvjesnog broja pitanja koja se odnose na aktivnosti vezane uz kreditni rejting, uključujući rizik prekomjernog oslanjanja na kreditne rejtinge i rizik sukoba interesa proizšlih iz modela naknada agencija za kreditni rejting. Europsko vijeće je 23. listopada 2011. zaključilo da je potrebno ostvariti napredak u smanjenju prekomjernog oslanjanja na kreditne rejtinge.

(3) Na međunarodnoj je razini 20. listopada 2010. Odbor za financijsku stabilnost (FSB), čija je institucija članica Europska središnja banka (ESB), potvrdio načela za smanjenje oslanjanja tijela i financijskih institucija na kreditne rejtinge (dalje u tekstu „načela FSB-a”). Načela FSB-a potvrđena su na Samitu skupine G20 održanom u Seulu u studenome 2010. Stoga je primjereno da sektorska nadležna tijela procijene prakse sudionika na tržištu i potaknu ih na smanjenje utjecaja takvih praksi. Sektorska nadležna tijela trebala bi odlučiti o mjerama za poticanje. ESMA, prema potrebi u suradnji s europskim nadzornim tijelom (Europskim nadzornim tijelom za

⁽¹⁾ SL C 167, 13.6.2012., str. 2.

⁽²⁾ SL C 181, 21.6.2012., str. 68.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 16. siječnja 2013. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 13. svibnja 2013.

⁽⁴⁾ SL L 302, 17.11.2009., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 145, 31.5.2011., str. 30.

⁽⁶⁾ SL L 331, 15.12.2010., str. 84.

⁽⁷⁾ SL C 380 E, 11.12.2012., str. 24.

bankarstvo), osnovanim Uredbom (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, i s europskim nadzornim tijelom (Europskim nadzornim tijelom za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), osnovanim Uredbom (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, trebala bi poduzeti mjere za olakšavanje konvergencije nadzornih praksi u skladu s Uredbom (EU) br. 1095/2010 i u okviru ove Uredbe.

- (4) Agencije za kreditni rejting trebale bi ulagatelje upoznati s podacima o vjerojatnošću pogreške u kreditnim rejtingima i izgledima vezanima uz rejting na temelju prethodnih rezultata kako je objavljeno u središnjem registru koji uspostavlja ESMA.
- (5) Na temelju načela FSB-a „središnje banke trebale bi donositi vlastite odluke o kreditnom rejtingu financijskih instrumenata koje će prihvatiti u operacijama na tržištu kao kolateral i kao izravnu kupnju. Središnje banke u svojim politikama trebaju izbjegavati automatske pristupe koji bi mogli dovesti do nepotrebno naglih i velikih promjena primjerenosti financijskih instrumenata i razine odbitaka koji mogu pojačati učinke naglog pada.” Nadalje, u svojem mišljenju od 2. travnja 2012. ESB navodi da je posvećen pružanju potpore zajedničkom cilju smanjenja prekomjernog oslanjanja na kreditne rejtinge. U tom smislu ESB redovito izvješćuje o različitim mjerama za smanjenje oslanjanja na kreditne rejtinge koje poduzima Eurosustav. Na temelju članka 284. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), ESB treba Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji, a također i Europskom vijeću dostaviti godišnje izvješće o aktivnostima Europskog sustava središnjih banaka (ESSB) i o monetarnoj politici u prethodnoj i tekućoj godini. Predsjednik ESB-a treba to izvješće predstaviti Europskom parlamentu, koji tim povodom može održati opću raspravu, i Vijeću. Nadalje, ESB može u takvim izvješćima opisati kako je provodio načela FSB-a i alternativne mehanizme procjene koje koristi.
- (6) Unija u prvoj fazi radi na preispitivanju pitanja dovode li, odnosno mogu li bilo koja upućivanja na kreditne rejtinge u pravu Unije dovesti do isključivog ili automatskog oslanjanja na takve kreditne rejtinge, a u drugoj fazi na preispitivanju svih upućivanja na kreditne rejtinge u regulatorne svrhe s ciljem njihovog brisanja do 2020., pod uvjetom da se utvrde i provedu odgovarajuće alternative procjeni kreditnog rizika.
- (7) Relevantnost izgleda vezanih uz rejting za ulagatelje i izdavatelje te njihovi učinci na tržištima usporedivi su s relevantnošću i učincima kreditnih rejtinga. Stoga bi se svi zahtjevi Uredbe (EZ) br. 1060/2009 koji su usmjereni na osiguravanje točnosti i transparentnosti mjera vezanih uz kreditni rejting i izostanka sukoba interesa u vezi s njima trebali također primijeniti na izgleda vezane uz rejting. U skladu s postojećom nadzornom praksom, izvjestan broj zahtjeva navedene Uredbe primjenjuje se na izgleda vezane uz rejting. U ovoj bi Uredbi trebalo pojasniti pravila te osigurati pravnu sigurnost uvođenjem definicije izgleda vezanih uz rejting i pojašnjenjem o tome koje se konkretne odredbe primjenjuju na takve izgleda vezane uz rejting. Definicijom izgleda vezanih uz rejting trebalo bi obuhvatiti i mišljenja u vezi s vjerojatnim kratkoročnim smjerom kreditnog rejtinga, što se obično naziva pozorno praćenje kreditnog rejtinga zbog mogućeg sniženja (*credit watch*).
- (8) Srednjoročno bi trebalo ocijeniti daljnje mjere za brisanje iz financijskih propisa upućivanja na kreditne rejtinge u regulatorne svrhe i za uklanjanje ponderiranja rizika imovine na osnovu kreditnog rejtinga. Međutim, za sada su agencije za kreditni rejting važni sudionici na financijskim tržištima. Slijedom toga, neovisnost i integritet agencija za kreditni rejting i njihove aktivnosti vezane uz kreditni rejting posebno su važni u jamčenju njihove vjerodostojnosti u odnosu na sudionike na tržištu, posebno u odnosu na ulagatelje i druge korisnike kreditnih rejtinga. Uredbom (EZ) br. 1060/2009 predviđa se da se agencije za kreditni rejting moraju registrirati i nadzirati budući da njihove usluge imaju značajan učinak na javni interes. Za razliku od investicijskog istraživanja, kreditni rejtingi nisu samo procjene vrijednosti ili cijene financijskog instrumenta ili financijske obveze. Agencije za kreditni rejting nisu samo financijski analitičari ili investicijski savjetnici. Kreditni rejtingi imaju regulatornu vrijednost za regulirane ulagatelje, kao što su kreditne institucije, osiguravajuća društva i drugi institucionalni ulagatelji. Iako se poticaj za prekomjerno oslanjanje na kreditne rejtinge smanjuje, kreditni rejtingi još uvijek utječu na odabir ulaganja, posebno zbog asimetričnosti informacija i u svrhu učinkovitosti. U tom smislu agencije za kreditni rejting moraju biti neovisne i sudionici na tržištu ih kao takve moraju prepoznati, a njihove metode vezane uz rejting moraju biti transparentne te prepoznate kao takve.
- (9) Prekomjerno oslanjanje na kreditne rejtinge trebalo bi smanjiti, a sve automatske učinke proizišle iz kreditnih rejtinga trebalo bi postupno ukloniti. Kreditne institucije i investicijska društva trebalo bi poticati na uspostavljanje unutarnjih postupaka za izradu vlastitih procjena kreditnog rizika, a ulagatelje bi trebalo poticati na provođenje postupka temeljite analize (*due diligence*). Unutar tog okvira ovom se Uredbom predviđa da se financijske institucije ne bi trebale isključivo ili automatski oslanjati na kreditne rejtinge. Stoga bi te institucije trebale izbjegavati sklapanje ugovora u slučaju kojih se isključivo ili automatski oslanjaju na kreditne rejtinge i trebale bi u

⁽¹⁾ SL L 331, 15.12.2010., str. 12.

⁽²⁾ SL L 331, 15.12.2010., str. 48.

ugovorima izbjegavati uporabu kreditnih rejtinga kao jedinog parametra za procjenu kreditne sposobnosti ulaganja ili za donošenje odluka o ulaganju ili povlačenju iz ulaganja.

- (10) Uredbom (EZ) br. 1060/2009 već je predviđen prvi krug mjera za rješavanje pitanja neovisnosti i integriteta agencija za kreditni rejting i njihovih aktivnosti vezanih uz kreditni rejting. Cilj jamčenja neovisnosti agencija za kreditni rejting i cilj prepoznavanja sukoba interesa, upravljanja njima i, u mjeri u kojoj je to moguće, izbjegavanja svih sukoba interesa do kojih može doći već su korišteni kao osnova nekoliko odredaba te Uredbe. Odabir i plaćanje naknada agenciji za kreditni rejting od strane subjekta kojem se dodjeljuje rejting (model „izdavatelj plaća“) dovode do svojstvenih sukoba interesa. Prema tom modelu agencije za kreditni rejting imaju poticaj da izdavatelju dodjeljuju povoljne rejtinge kako bi osigurale dugotrajan poslovni odnos i time zajamčile prihode ili osigurale dodatni posao i prihode. Štoviše, odnosi između dioničara agencija za kreditni rejting i subjekata kojima se dodjeljuje rejting mogu prouzročiti sukobe interesa koji nisu u dovoljnoj mjeri riješeni postojećim pravilima. Kao posljedica toga, na kreditne rejtinge dodijeljene na temelju modela „izdavatelj plaća“ može se gledati kao na kreditne rejtinge koji odgovaraju izdavatelju, a ne na kreditne rejtinge koji su potrebni ulagatelju. Bitno je ojačati uvjete neovisnosti koji se primjenjuju na agencije za kreditni rejting kako bi se povećala razina vjerodostojnosti kreditnih rejtinga dodijeljenih na temelju modela „izdavatelj plaća“.
- (11) Kako bi se na tržištu na kojem dominiraju tri agencije za kreditni rejting povećala tržišna konkurencija, trebalo bi poduzeti mjere za promicanje korištenja manjih agencija za kreditni rejting. U posljednje je vrijeme praksa da izdavatelji ili povezane treće strane traže kreditne rejtinge od dviju ili više agencija za kreditni rejting pa stoga, u slučaju kada se traže dva kreditna rejtinga ili više kreditnih rejtinga, izdavatelj ili povezana treća strana trebali bi razmotriti angažiranje najmanje jedne agencije za kreditni rejting koja nema više od 10 % ukupnog tržišnog udjela i koju bi izdavatelj ili povezana treća strana mogli ocijeniti kao sposobnu za dodjelu rejtinga relevantnom izdanju ili subjektu.
- (12) Tržište kreditnih rejtinga pokazuje da agencije za kreditni rejting i subjekti kojima se dodjeljuje rejting tradicionalno

ulaze u dugotrajne odnose. To dovodi do rizika dobrog međusobnog poznavanja budući da agencija za kreditni rejting može postati pretjerano naklonjena željama subjekta kojem se dodjeljuje rejting. U takvim okolnostima nepristranost agencija za kreditni rejting može s vremenom postati upitna. Kod agencija za kreditni rejting koje imenuje i plaća korporativni izdavatelj zaista postoji poticaj da dodjeljuju pretjerano povoljne rejtinge subjektu čiji rejting određuju ili njegovim dužničkim instrumentima kako bi održale poslovni odnos s tim izdavateljem. I kod izdavatelja postoji poticaj da pogoduju dugotrajnim odnosima, kao što je efekt zaključavanja u slučaju kada se izdavatelj suzdržava od promjene agencije za kreditni rejting jer bi to moglo uzrokovati zabrinutost ulagatelja u vezi s kreditnom sposobnošću izdavatelja. Ovaj je problem već prepoznat u Uredbi (EZ) br. 1060/2009 na temelju koje se od agencija za kreditni rejting zahtijeva primjena mehanizma rotacije kojim se osigurava postupna promjena analitičkih timova i odbora za kreditni rejting kako ne bi bila ugrožena neovisnost analitičara rejtinga i osoba koje odobravaju kreditne rejtinge. Međutim, uspjeh tih pravila u velikoj je mjeri ovisio o unutarnjem rješenju agencije za kreditni rejting u vezi s ponašanjem, odnosno o stvarnoj neovisnosti i profesionalizmu zaposlenika agencije za kreditni rejting u odnosu na poslovne interese same agencije za kreditni rejting. Navedena pravila nisu bila oblikovana tako da su trećima u dovoljnoj mjeri jamčila da će se sukobi interesa proizišli iz dugotrajnog odnosa učinkovito smanjiti ili izbjeći. To bi se moglo postići ograničavanjem razdoblja tijekom kojeg agencija za kreditni rejting može neprekidno dodjeljivati kreditne rejtinge istom izdavatelju ili njegovim dužničkim instrumentima. Utvrđivanjem maksimalnog trajanja ugovornog odnosa između izdavatelja kojem se dodjeljuje rejting ili koji je izdao dužničke instrumente kojima se dodjeljuje rejting i agencije za kreditni rejting trebao bi se ukloniti poticaj za dodjelu povoljnih kreditnih rejtinga u vezi s tim izdavateljem. Pored toga, zahtjevom da se rotacija agencija za kreditni rejting provodi kao uobičajena i redovita tržišna praksa trebao bi se također uspješno ublažiti efekt zaključavanja. Naposljetku, rotacija agencija za kreditni rejting trebala bi imati pozitivne učinke na tržište kreditnih rejtinga jer bi se njome olakšao ulazak novih sudionika na tržište, a postojećim bi se agencijama za kreditni rejting pružila prilika za proširenje poslovanja na nova područja.

- (13) Međutim, provedbu mehanizma rotacije važno je oblikovati na takav način da koristi mehanizma bitno premašuju moguće negativne posljedice. Na primjer, česta rotacija može za posljedicu imati povećanje troškova za izdavatelje i agencije za kreditni rejting jer su troškovi povezani s dodjelom rejtinga novom subjektu ili financijskom instrumentu obično veći od troškova praćenja već dodijeljenog kreditnog rejtinga. Za osnivanje agencije za kreditni rejting bilo kao igrača u određenoj niši ili kao agencije za kreditni rejting koja obuhvaća sve kategorije

imovine također je potrebna znatna količina vremena i resursa. Nadalje, stalna rotacija agencija za kreditni rejting mogla bi imati značajan utjecaj na kvalitetu i kontinuitet kreditnih rejtinga. Isto je tako važno da se mehanizam rotacije provede uz dovoljne mjere zaštite kako bi se tržištu omogućila postupna prilagodba prije mogućeg unapređenja mehanizma u budućnosti. To se može postići ograničavanjem područja primjene mehanizma na resekuritizacije, što je ograničeni izvor financiranja banaka, i istovremenim omogućavanjem daljnjeg praćenja već dodijeljenih kreditnih rejtinga na zahtjev čak i nakon što rotacija postane obvezna. Tako bi u pravilu rotacija trebala utjecati samo na nove resekuritizacije s temeljnom imovinom istog inicijatora. Komisija bi trebala preispitati je li prikladno zadržati ograničeni mehanizam rotacije ili ga treba primijeniti i na druge kategorije imovine i ako da, je li opravdano s drugim kategorijama postupati na drukčiji način u pogledu, na primjer, maksimalne duljine trajanja ugovornog odnosa. Ako je mehanizam rotacije uspostavljen za druge kategorije imovine, Komisija bi trebala ocijeniti je li potrebno uvesti obvezu da agencija za kreditni rejting na kraju maksimalnog trajanja ugovornog odnosa ulaznoj agenciji za kreditni rejting pruži informacije o izdavatelju i o financijskim instrumentima kojima je dodijeljen rejting (dokumentaciju o primopredaji).

- (14) Primjereno je uvesti rotaciju na tržište kreditnih rejtinga za resekuritizacije. Prvo, riječ je o segmentu europskog tržišta sekuritizacije koji od početka financijske krize ostvaruje slabe rezultate pa na tom tržištu postoji najveća potreba za rješavanjem sukoba interesa. Drugo, dok kreditni rizik dužničkih instrumenata koje izdaju, na primjer, korporacije u velikoj mjeri ovisi o sposobnosti servisiranja duga samog izdavatelja, kreditni rizik resekuritizacije općenito je jedinstven za svaku transakciju. Stoga u slučaju resekuritizacije rizik gubitka znanja zbog angažiranja nove agencije za kreditni rejting nije visok. Drugim riječima, iako trenutačno postoji samo ograničeni broj agencija za kreditni rejting koje su aktivne na tržištu kreditnih rejtinga za resekuritizacije, to je tržište prirodno otvorenije za tržišno natjecanje, a mehanizam rotacije može potaknuti veću dinamiku na tom tržištu. Naposljetku, na tržištu kreditnih rejtinga za resekuritizacije dominira nekoliko velikih agencija za kreditni rejting, ali postoje i drugi sudionici koji su izgradili stručno znanje u tom području.
- (15) Redovita rotacija agencija za kreditni rejting koje dodjeljuju kreditne rejtinge za resekuritizacije trebala bi unijeti više raznolikosti u procjenu kreditne sposobnosti. Veći broj različitih stajališta, perspektiva i metodologija koje

primjenjuju agencije za kreditni rejting trebao bi dovesti do različitih kreditnih rejtinga i u konačnici do poboljšanja procjene kreditne sposobnosti resekuritizacije. Kako bi takva raznolikost imala određenu ulogu i kako bi se izbjegla popustljivost inicijatora i agencija za kreditni rejting, maksimalno razdoblje tijekom kojeg je agenciji za kreditni rejting dopuštena dodjela rejtinga za resekuritizacije istog inicijatora mora biti ograničeno na razinu kojom se jamče redovite nove procjene kreditne sposobnosti. Navedeni čimbenici, zajedno s potrebom da se osigura određeni kontinuitet pristupa kreditnim rejtingima, znače da bi razdoblje od četiri godine bilo primjereno. U slučaju kada su angažirane najmanje četiri agencije za kreditni rejting, ciljevi mehanizma rotacije već su ostvareni, pa zahtjev u vezi s rotacijom nije potrebno primjenjivati. Kako bi se osiguralo stvarno tržišno natjecanje, takvo bi se izuzeće trebalo primjenjivati samo u slučaju kada najmanje četiri angažirane agencije za kreditni rejting dodjeljuju rejtinge za određeni udjel izdanih financijskih instrumenata inicijatora.

- (16) Primjereno je mehanizam rotacije za resekuritizacije strukturirati prema inicijatoru. Resekuritizacije izdaju subjekti posebne namjene bez značajnije sposobnosti servisiranja duga. Stoga bi u slučaju strukturiranja rotacije prema izdavatelju mehanizam postao neučinkovit. Suprotno tome, strukturiranje rotacije prema sponzoru značilo bi da bi se gotovo uvijek primjenjivalo izuzeće.
- (17) Mehanizam rotacije mogao bi biti važan alat za smanjenje prepreka ulasku na tržište kreditnih rejtinga za resekuritizacije. Međutim, on bi istodobno mogao novim sudionicima na tržištu otežati stjecanje sigurne pozicije na tržištu jer im ne bi bilo dozvoljeno zadržavanje klijenata. Stoga je prikladno uvesti izuzeće od mehanizma rotacije za male agencije za kreditni rejting.
- (18) Kako bi bio učinkovit, izvršenje mehanizma rotacije treba biti vjerodostojno. Obvezna rotacija neće ostvariti svoje ciljeve ako bi izlaznoj agenciji za kreditni rejting bila dopuštena ponovna dodjela rejtinga za resekuritizacije istog inicijatora u prekratkome roku. Stoga je važno

- osigurati primjeren rok u kojem izlazna agencija za kreditni rejting ne može biti imenovana za ponovnu dodjelu rejtinga za resekuritizacije istog inicijatora. To bi razdoblje trebalo biti dovoljno dugo kako bi se ulaznoj agenciji za kreditni rejting omogućilo učinkovito pružanje usluga vezanih uz kreditni rejting, osiguralo stvarno izlaganje resekuritizacija novom preispitivanju na temelju drukčijeg pristupa i jamčilo da se kreditnim rejtingima koje je dodijelila nova agencija za kreditni rejting osigurava dovoljan kontinuitet. Istodobno, da bi mehanizam rotacije pravilno funkcionirao, duljina razdoblja je ograničena ponudom agencija za kreditni rejting koje imaju dovoljno stručnog znanja u području resekuritizacije. Stoga bi duljina razdoblja trebala biti razmjerna, trebala bi općenito biti jednaka duljini isteklog ugovora izlazne agencije za kreditni rejting, ali ne bi trebala premašivati četiri godine.
- (19) Zahtjev za redovitu rotaciju agencija za kreditni rejting razmjernan je cilju koji se nastoji ostvariti. Zahtjev se odnosi samo na registrirane agencije za kreditni rejting koje su regulirane i koje pružaju uslugu koja utječe na javni interes (kreditni rejtingi koji se mogu koristiti u regulatorne svrhe) na temelju modela „izdavatelj plaća” i za određenu kategoriju imovine (resekuritizacije). Povlastica pružanja usluga koje su prepoznate kao važne za regulaciju tržišta financijskih usluga i posjedovanja odobrenja za obavljanje ove funkcije dovodi do potrebe za poštovanjem određenih obveza kako bi se u svim okolnostima jamčila neovisnost i percepcija neovisnosti. Agenciji za kreditni rejting koja je spriječena u dodjeli rejtinga za resekuritizacije određenog inicijatora bilo bi još uvijek dopušteno dodjeljivati rejtinge za resekuritizacije drugih inicijatora kao i rejtinge za druge kategorije imovine. U kontekstu tržišta u kojem se pravila rotacije primjenjuju na sve sudionike javljat će se poslovne prilike budući da će se sve agencije za kreditni rejting trebati rotirati. Štoviše, agencije za kreditni rejting mogu uvijek dodjeljivati nenaručene kreditne rejtinge za resekuritizacije istog inicijatora te time kapitalizirati vlastito iskustvo. Nenaručeni kreditni rejtingi nisu ograničeni modelom „izdavatelj plaća” i stoga teoretski na njih u manjoj mjeri utječu potencijalni sukobi interesa. Za klijente agencija za kreditni rejting maksimalno trajanje ugovornog odnosa s agencijom za kreditni rejting i zahtjev u vezi s angažiranjem više od jedne agencije za kreditni rejting također predstavljaju ograničenja njihove slobode poduzetništva. Međutim, takva su ograničenja potrebna radi zaštite javnog interesa budući da je modelom „izdavatelj plaća” ugrožena neovisnost agencija za kreditni rejting u vezi osiguranja neovisnih kreditnih rejtinga kojima se ulagatelji mogu koristiti u regulatorne svrhe. Istodobno navedena ograničenja ne prelaze ono što je potrebno i na njih bi trebalo gledati kao na element koji dovodi do povećanja kreditne sposobnosti resekuritizacija prema drugim stranama i u konačnici prema tržištu.
- (20) Na neovisnost agencije za kreditni rejting u odnosu na subjekt kojem se dodjeljuje rejting također utječu mogući sukobi interesa između bilo kojeg od njezinih značajnih dioničara i subjekta kojem se dodjeljuje rejting. Dioničar agencije za kreditni rejting može biti član upravnog ili nadzornog odbora subjekta kojem se dodjeljuje rejting ili povezane treće strane. U Uredbi (EZ) br. 1060/2009 ova je vrsta situacije riješena samo u vezi sa sukobima interesa koje uzrokuju analitičari rejtinga, osobe koje odobravaju kreditne rejtinge ili drugi zaposlenici agencije za kreditni rejting. Međutim, ta se Uredba ne bavi potencijalnim sukobima interesa koje uzrokuju dioničari ili članovi agencija za kreditni rejting. S ciljem jačanja percepcije neovisnosti agencija za kreditni rejting u odnosu na subjekte kojima se dodjeljuje rejting, primjereno je postojeća pravila utvrđena tom Uredbom u vezi sa sukobima interesa koje uzrokuju zaposlenici agencija za kreditni rejting proširiti na sukobe interesa koje uzrokuju dioničari ili članovi koji drže značajan udio u agenciji za kreditni rejting. Stoga bi se agencija za kreditni rejting trebala suzdržati od dodjeljivanja kreditnih rejtinga ili bi trebala objaviti da postoji mogućnost utjecaja na kreditni rejting ako je dioničar ili član koji ima 10 % prava glasa u toj agenciji istodobno član upravnog ili nadzornog odbora subjekta kojem se dodjeljuje rejting ili je uložio u subjekt kojem se dodjeljuje rejting kada ulaganje dosegne određeni iznos. Nadalje, činjenicu da je dioničar ili član s najmanje 5 % prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting uložio u subjekt kojem se dodjeljuje kreditni rejting ili je član upravnog ili nadzornog odbora subjekta kojem se dodjeljuje kreditni rejting trebalo bi objaviti javnosti, barem ako ulaganje dosegne određeni iznos. Osim toga, u slučaju kada dioničar ili član može značajno utjecati na poslovnu aktivnost agencije za kreditni rejting, ta osoba ne bi trebala obavljati konzultantske poslove ili poslove savjetovanja za subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu vezano uz njihovu korporativnu ili pravnu strukturu, imovinu, obveze ili aktivnosti.
- (21) Kako bi se osigurala uspješna primjena pravila o neovisnosti i sprečavanju sukoba interesa utvrđenih Uredbom (EZ) br. 1060/2009 i kako bi se spriječilo da ta pravila postanu neučinkovita, postoji potreba za dovoljno velikim brojem agencija za kreditni rejting koje nisu povezane s izlaznom agencijom za kreditni rejting u slučaju rotacije ni s agencijom za kreditni rejting koja istom izdavatelju istodobno pruža usluge vezane uz kreditni rejting. Primjereno je zahtijevati strogo odvajanje izlazne agencije i ulazne agencije za kreditni rejting u slučaju rotacije kao i dviju agencija za kreditni rejting koje istom izdavatelju istodobno pružaju usluge vezane uz kreditni rejting. Predmetne agencije za kreditni rejting ne bi trebale biti međusobno povezane putem odnosa kontrole, kao dio iste grupe agencija za kreditni rejting, kao dioničar ili član ili putem ostvarivanja prava glasa u

bilo kojoj drugoj agenciji za kreditni rejting ili putem mogućnosti imenovanja članova upravnih ili nadzornih odbora bilo koje druge agencije za kreditni rejting.

- (22) Agencije za kreditni rejting trebale bi uspostaviti, održavati, izvršavati i dokumentirati učinkovitu strukturu unutarnje kontrole kojom je uređena provedba politika i postupaka za sprečavanje i kontrolu mogućih sukoba interesa i za osiguravanje neovisnosti kreditnih rejtinga, analitičara rejtinga i timova za dodjelu rejtinga u vezi s dioničarima, upravnim i izvršnim tijelima te prodajnim i marketinškim aktivnostima. Trebalo bi uspostaviti standardne operativne postupke u vezi s korporativnim upravljanjem, organizacijskim pitanjima i upravljanjem sukobima interesa. Standardne operativne postupke trebalo bi redovito preispitivati i pratiti kako bi se ocijenila njihova učinkovitost i potreba za njihovim ažuriranjem.
- (23) Percepcija neovisnosti agencija za kreditni rejting bila bi posebno narušena kada bi isti dioničari ili članovi ulagali u različite agencije za kreditni rejting koje ne pripadaju istoj grupi agencija za kreditni rejting, barem ako bi takvo ulaganje doseglo određeni iznos koji bi tim dioničarima ili članovima omogućio određeni utjecaj na poslovanje agencije za kreditni rejting. Stoga je primjereno, s ciljem osiguravanja neovisnosti (i percepcije neovisnosti) agencija za kreditni rejting, predvidjeti stroža pravila u vezi s odnosima između agencija za kreditni rejting i njihovih dioničara ili članova. Iz tog razloga ni jedna osoba ne bi trebala istodobno imati udjel od 5 % ili više u više od jedne agencije za kreditni rejting, osim ako predmetne agencije za kreditni rejting pripadaju istoj grupi.
- (24) Cilj osiguravanja dovoljne neovisnosti agencija za kreditni rejting zahtijeva da ulagatelji nemaju istodobno 5 % ili više ulaganja u više od jedne agencije za kreditni rejting. Direktivom 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s informacijama o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu⁽¹⁾ predviđeno je da osobe koje kontroliraju najmanje 5 % prava glasa u uvrštenom društvu tu činjenicu objave javnosti jer je, između ostalog, ulagateljima u interesu da budu upoznati s promjenama u strukturi prava glasa takvog društva. Stoga se razina od 5 % smatra većinskim udjelom na temelju kojeg se može

utjecati na strukturu prava glasa nekog društva. Stoga je primjereno primjenjivati razinu od 5 % za ograničavanje istovremenog ulaganja u više od jedne agencije za kreditni rejting. Mjera se ne može smatrati nerazmjernom budući da su sve registrirane agencije za kreditni rejting u Uniji neuvrštena poduzeća i stoga ne podliježu pravilima o transparentnosti i pravilima postupanja koja se primjenjuju na društva iz kotacije u Uniji u skladu s Direktivom 2004/109/EZ. Neuvrštena su poduzeća često uređena protokolima ili sporazumima dioničara i obično je broj dioničara ili članova mali. Stoga čak i manjinski položaj u neuvrštenoj agenciji za kreditni rejting može biti utjecajan. Neovisno o tome, kako bi se osigurala mogućnost isključivo ekonomskih ulaganja u agencije za kreditni rejting, takvo ograničenje istovremenih ulaganja u više od jedne agencije za kreditni rejting ne bi trebalo proširiti na ulaganja putem subjekata za zajednička ulaganja kojima upravljaju treće osobe koje ne ovise o ulagatelju i nisu pod njegovim utjecajem.

- (25) Odredbe ove Uredbe koje se odnose na sukobe interesa u vezi sa strukturom dioničara ne bi se trebale odnositi samo na neposredne, već i na posredne udjele jer se u protivnom ta pravila mogu lako izbjeći. Agencije za kreditni rejting trebale bi uložiti sve napore kako bi utvrdile koji su njihovi posredni ulagatelji s ciljem izbjegavanja potencijalnih sukoba interesa s tim u vezi.
- (26) Učinkovitost pravila o neovisnosti i sprečavanju sukoba interesa na temelju kojih se od agencija za kreditni rejting zahtijeva da usluge vezane uz kreditni rejting ne pružaju istom izdavatelju tijekom duljeg razdoblja može biti narušena u slučaju kada bi se agencijama za kreditni rejting dopustilo da postanu značajni dioničari ili članovi drugih agencija za kreditni rejting.
- (27) Važno je osigurati da izmjene metodologija vezanih uz rejting za posljedicu nemaju manje stroge metodologije. U tu svrhu izdavatelji, ulagatelji i druge zainteresirane strane trebale bi imati mogućnost komentiranja svih predviđenih promjena metodologija vezanih uz rejting. To će im pomoći da razumiju razloge koji stoje iza novih metodologija i predmetne promjene. Komentari izdavatelja i ulagatelja o nacrtu metodologija mogu agencijama za kreditni rejting osigurati vrijedne informacije prilikom definiranja metodologija. ESMA-u bi također trebalo obavijestiti o predviđenim promjenama. Iako se Uredbom (EZ) br. 1060/2009 ESMA-i dodjeljuju ovlasti za provjeru jesu li metodologije kojima se koriste agencije za kreditni rejting stroge, sustavne, temeljene na

⁽¹⁾ SL L 390, 31.12.2004., str. 38.

kontinuiranoj osnovi te podliježu li validaciji temeljeno na podacima iz prošlosti, uključujući retroaktivno testiranje, tim se procesom provjere ESMA-i ne bi trebale dati ovlasti za prosudbu primjerenosti predložene metodologije ili kreditnih rejtinga dodijeljenih nakon primjene metodologija. U metodologijama vezanim uz rejting trebalo bi prema potrebi uzeti u obzir financijske rizike proizašle iz opasnosti okruženja.

(28) Zbog složenosti strukturiranih financijskih instrumenata, agencije za kreditni rejting nisu bile uvijek uspješne u osiguravanju dovoljno visoke kvalitete kreditnih rejtinga dodijeljenih takvim instrumentima. To je dovelo do gubitka povjerenja tržišta u tu vrstu kreditnih rejtinga. Kako bi se povratilo povjerenje, bilo bi primjereno od izdavatelja ili povezanih trećih strana zahtijevati da angažiraju najmanje dvije različite agencije za kreditni rejting za dodjelu kreditnih rejtinga za strukturirane financijske instrumente, što bi moglo dovesti do različitih i konkurentskih procjena. Time bi se također moglo smanjiti prekomjerno oslanjanje na jedan kreditni rejting.

(29) U prijedlogu direktive o pristupu aktivnostima kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru kreditnih institucija i investicijskih društava te prijedlogu uredbe o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva, koje trebaju zamijeniti Direktivu 2006/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija⁽¹⁾ i Direktivu 2006/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o adekvatnosti kapitala investicijskih društava i kreditnih institucija⁽²⁾, uvodi se zahtjev da kreditne institucije i investicijska društva moraju procijeniti kreditni rizik subjekata i financijskih instrumenata u koje ulažu i da se u tom pogledu ne smiju oslanjati samo na kreditne rejtinge. Taj bi zahtjev trebalo proširiti na druge sudionike na financijskom tržištu koji su uređeni pravom Unije, uključujući upravitelje portfeljem. Međutim, za sve sudionike na financijskom tržištu taj bi zahtjev trebalo provesti razmjerno, uzimajući u obzir prirodu, opseg i složenost predmetnog sudionika. Države članice ne bi trebale imati pravo nametati ili provoditi pravila kojima se tim ulagateljima omogućuje strože oslanjanje na kreditne rejtinge.

(30) Nadalje, sposobnost procjene ulagatelja o kreditnoj kvaliteti strukturiranih financijskih instrumenata na temelju informacija poboljšala bi se ako bi se ulagateljima osigurala dostatne informacije o tim instrumentima. Na

primjer, budući da rizik strukturiranih financijskih instrumenata u velikoj mjeri ovisi o kvaliteti i uspješnosti temeljne imovine, ulagateljima bi trebalo osigurati više informacija o temeljnoj imovini. Time bi se smanjila ovisnost ulagatelja o kreditnim rejtingima. Štoviše, objavljivanje relevantnih informacija o strukturiranim financijskim instrumentima vjerojatno će ojačati tržišnu konkurenciju između agencija za kreditni rejting jer bi ono moglo dovesti do povećanja broja nenaručenih kreditnih rejtinga. Do siječnja 2016. Komisija bi trebala preispitati je li primjereno proširiti područje primjene tog zahtjeva za objavljivanje na druge financijske proizvode te izvjestiti o tome. Na primjer, postoje drugi financijski proizvodi, kao što su pokrivena obveznice i drugi osigurani dugovi, kod kojih rizik u velikoj mjeri ovisi o karakteristikama temeljnog kolaterala i gdje bi moglo biti važno ulagateljima osigurati više informacija o kolateralu.

(31) Ulagatelji, izdavatelji i druge zainteresirane strane trebali bi imati pristup ažuriranim informacijama vezanim uz rejting na središnjoj internetskoj stranici. ESMA bi trebala uspostaviti europsku platformu za kreditni rejting koja bi ulagateljima trebala omogućiti jednostavnu usporedbu svih postojećih kreditnih rejtinga u vezi s određenim subjektom kojem se dodjeljuje rejting. Važno je da su na internetskoj stranici europske platforme za kreditni rejting prikazani svi dostupni kreditni rejtingi prema instrumentima kako bi se ulagateljima omogućilo razmatranje različitih mišljenja prije donošenja odluke o ulaganju. Međutim, kako se ne bi narušila sposobnost agencija za kreditni rejting da posluju prema modelu „ulagatelj plaća“, takvi se kreditni rejtingi ne bi trebali uključiti u europsku platformu za kreditni rejting. Europska platforma za kreditni rejting trebala bi manjim i novim agencijama za kreditni rejting pomoći da postanu lako uočljive. Europska platforma za kreditni rejting trebala bi obuhvaćati središnji registar ESMA-e s ciljem stvaranja jedinstvene platforme za sve dostupne kreditne rejtinge prema instrumentima i za informacije o prethodnim rezultatima koji su objavljeni u središnjem registru. Europski parlament podržao je uspostavljanje takvog objavljivanja kreditnih rejtinga u svojoj rezoluciji o agencijama za kreditni rejting od 8. lipnja 2011.

(32) Kreditni rejtingi, bez obzira na to jesu li dodijeljeni u regulatorne svrhe ili nisu, imaju bitan utjecaj na odluke o ulaganjima te na ugled i financijsku atraktivnost izdavatelja. Stoga agencije za kreditni rejting imaju prema ulagateljima i izdavateljima važnu odgovornost osigurati usklađenost s Uredbom (EZ) br. 1060/2009, na način da su njihovi kreditni rejtingi neovisni, objektivni i odgovarajuće kvalitete. Međutim, ulagatelji i izdavatelji nisu uvijek u mogućnosti agencije za kreditni rejting pozvati na odgovornost. Posebno teško može biti utvrditi građansku odgovornost agencije za kreditni rejting ako

⁽¹⁾ SL L 177, 30.6.2006., str. 1.

⁽²⁾ SL L 177, 30.6.2006., str. 201.

ne postoji ugovorni odnos između agencije za kreditni rejting i, na primjer, ulagatelja ili izdavatelja kojima se dodjeljuje rejting bez njihovog zahtjeva. Izdavatelji također mogu biti suočeni s poteškoćama u izvršenju građanske odgovornosti agencija za kreditni rejting čak i kada imaju ugovorni odnos s predmetnom agencijom za kreditni rejting: na primjer, smanjenje kreditnog rejtinga koje je provedeno na temelju kršenja Uredbe (EZ) br. 1060/2009 do kojeg je došlo namjerno ili grubom nepažnjom može negativno utjecati na ugled i troškove financiranja izdavatelja i tom izdavatelju prouzročiti štetu koja nije pokrivena ugovornom odgovornošću. Stoga je važno osigurati mjerodavno pravo uporabe pravnih sredstava za ulagatelje koji su se opravdano oslanjali na kreditni rejting dodijeljen u suprotnosti s Uredbom (EZ) br. 1060/2009 kao i za izdavatelje koji su pretrpjeli štetu zbog dodjele kreditnog rejtinga u suprotnosti s Uredbom (EZ) br. 1060/2009. Ulagatelj i izdavatelj trebali bi moći pozvati agenciju za kreditni rejting na odgovornost za štetu prouzročenu kršenjem te Uredbe koje je utjecalo na rezultat dodjele rejtinga. Iako se ulagatelji i izdavatelji koji imaju ugovorni odnos s agencijom za kreditni rejting mogu odlučiti svoje potraživanje od agencije za kreditni rejting temeljiti na kršenju ugovora, svi ulagatelj i izdavatelji trebali bi imati mogućnost tražiti odštetu za kršenje Uredbe (EZ) br. 1060/2009, bez obzira na to jesu li strane u ugovornom odnosu ili nisu.

- (33) Trebala bi postojati mogućnost da agencije za kreditni rejting budu odgovorne ako namjerno ili grubom nepažnjom prekrše bilo koju obvezu koja im je određena Uredbom (EZ) br. 1060/2009. Ovaj je standard krivnje primjeren jer aktivnost dodjele kreditnog rejtinga uključuje određeni stupanj procjene složenih gospodarskih čimbenika, a i primjena različitih metodologija može dovesti do različitih rezultata vezanih uz dodjelu rejtinga od kojih se ni jedan ne može smatrati netočnim. Također je primjereno agencije za kreditni rejting izložiti potencijalno neograničenoj odgovornosti samo kada namjerno ili grubom nepažnjom prekrše Uredbu (EZ) br. No 1060/2009.
- (34) Ulagatelj ili izdavatelj koji traže odštetu zbog kršenja Uredbe (EZ) br. 1060/2009 trebali bi predočiti točne i detaljne informacije koje pokazuju da je agencija za kreditni rejting prekršila navedenu Uredbu. Nadležni sud ocjenjuje navedeno uzimajući u obzir da ulagatelj ili izdavatelj možda nemaju pristup informacijama koje potpadaju isključivo u područje agencije za kreditni rejting.
- (35) Vezano uz pitanja koja se odnose na građansku odgovornost agencije za kreditni rejting i koja nisu obuhvaćena ili definirana ovom Uredbom, uključujući uzroke i koncept grube nepažnje, takva pitanja trebala bi biti

uređena primjenljivim nacionalnim pravom kako je utvrđeno u relevantnim pravilima međunarodnog privatnog prava. Države članice trebale bi posebno imati mogućnost održavati nacionalne režime građanske odgovornosti koji su pogodniji za ulagatelje ili izdavatelje ili koji se ne temelje na kršenju Uredbe (EZ) br. 1060/2009. Nadležni sud koji će odlučivati o potraživanju ulagatelja ili izdavatelja na temelju građanske odgovornosti trebalo bi odrediti na temelju relevantnih pravila međunarodnog privatnog prava.

- (36) Činjenica da su institucionalni ulagatelji uključujući upravitelje portfeljem obvezni sami procijeniti kreditnu sposobnost imovine ne bi trebala spriječiti sudove da utvrde da je agencija za kreditni rejting prekršila Uredbu (EZ) br. 1060/2009 i time prouzročila štetu ulagatelju za koju je odgovorna ta agencija za kreditni rejting. Iako će se ovom Uredbom poboljšati mogućnosti ulagatelja da provedu vlastitu procjenu rizika, oni će i dalje imati ograničeniji pristup informacijama od samih agencija za kreditni rejting. Nadalje, posebno malim ulagateljima može nedostajati sposobnost kritičnog preispitivanja kreditnog rejtinga koji je dodijelila agencija za kreditni rejting.
- (37) Države članice i ESMA trebale bi osigurati da sve sankcije određene na temelju Uredbe (EZ) br. 1060/2009 budu objavljene javnosti samo kada bi takvo javno objavljivanje bilo razmjerno.
- (38) Kako bi se dodatno smanjili sukobi interesa i olakšalo pošteno tržišno natjecanje na tržištu kreditnih rejtinga, važno je osigurati da naknade koje agencije za kreditni rejting naplaćuju svojim klijentima nisu diskriminirajuće. Razlike u naknadama koje se naplaćuju za istu vrstu usluge trebale bi biti opravdane samo ako postoji razlika u stvarnim troškovima pružanja te usluge različitim klijentima. Štoviše, naknade koje se naplaćuju za usluge vezane uz kreditni rejting određenom izdavatelju ne bi trebale ovisiti o rezultatima ili ishodu obavljenog posla ili o pružanju povezanih (pomoćnih) usluga. Nadalje, kako bi se omogućio učinkovit nadzor tih pravila, agencije za kreditni rejting trebale bi ESMA-i dostaviti obavijest o naknadama koje su primile od svakog pojedinačnog klijenta i svoju opću cjenovnu politiku.
- (39) Kako bi se doprinijelo dodjeli ažuriranih i vjerodostojnih kreditnih rejtinga država i kako bi se olakšalo razumijevanje korisnika, važno je redovito preispitivati te rejtinge. Također je važno povećati transparentnost u vezi s provedenim istraživačkim radom, osobljem dodijeljenim za izradu kreditnih rejtinga država i pretpostavkama na kojima se temelje kreditni rejtingi koje dodjeljuju agencije za kreditni rejting u vezi s državnim dugom.

- (40) Bitno je da ulagatelji imaju odgovarajuće informacije za procjenu kreditne sposobnosti država članica. Komisija u okviru nadzora gospodarskih i fiskalnih politika država članica prikuplja i obrađuje podatke o gospodarskoj, financijskoj i fiskalnoj situaciji i uspješnosti svih država članica i pritom većinu tih podataka objavljuje te ih stoga ulagatelji mogu koristiti za procjenu potencijalne kreditne sposobnosti država članica. Kada je to primjereno i prema potrebi te u skladu s relevantnim pravilima o povjerljivosti koja se primjenjuju u okviru nadzora gospodarskih i fiskalnih politika država članica, Komisija bi trebala dopuniti postojeći način izvješćivanja o gospodarskim rezultatima država članica mogućim dodatnim elementima ili pokazateljima koji mogu pomoći ulagateljima u procjeni kreditne sposobnosti država članica. Te bi elemente trebalo staviti na raspolaganje javnosti kako bi postojeće publikacije i druge javno objavljene informacije dopunili s ciljem pružanja dodatnih podataka ulagateljima kojima bi se tako pomoglo u procjeni kreditne sposobnosti državnih subjekata i njihovih informacija o dugu. Imajući to na umu, Komisija bi trebala ispitati mogućnost izrade europske procjene kreditne sposobnosti kako bi ulagateljima omogućila nepristranu i objektivnu procjenu kreditne sposobnosti država članica, uzimajući pritom u obzir poseban gospodarski i društveni razvoj. Prema potrebi, Komisija bi trebala podnijeti odgovarajuće zakonodavne prijedloge.
- (41) Sadašnjim je pravilima predviđeno da se subjekt kojem se dodjeljuje rejting obavješćuje o kreditnim rejtingima 12 sati prije njihove objave. Kako bi se izbjeglo da do takvog obavješćivanja dođe izvan radnog vremena i kako bi se subjektu kojem se dodjeljuje rejting ostavilo dovoljno vremena za provjeru točnosti podataka na kojima se temelji kreditni rejting, subjekt kojem se dodjeljuje rejting trebao bi biti obaviješten jedan cijeli radni dan prije objave kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting. Popis osoba koje imaju pravo primiti takvu obavijest trebao bi biti ograničen i jasno utvrđen od strane subjekta kojem se dodjeljuje rejting.
- (42) S obzirom na specifikacije kreditnih rejtinga država i kako bi se smanjio rizik volatilnosti, primjereno je i razmjerno od agencija za kreditni rejting zahtijevati objavu tih rejtinga tek nakon završetka trgovanja mjesta trgovanja s poslovnim nastanom u Uniji, a najmanje jedan sat prije njihovog otvaranja. Iz istih je razloga primjereno i razmjerno da na kraju prosinca agencije za kreditni rejting objave kalendar za sljedećih 12 mjeseci u kojem utvrđuju datume za objavu kreditnih rejting država i kada je to primjenljivo odgovarajuće datume za objavu pripadajućih izgleda vezanih uz rejting. Ti bi datumi trebali padati na petak. Broj objava u kalendaru trebao bi biti ograničen na dvije do tri samo za nenaručene kreditne rejtinge država. Kada je to nužno za usklađivanje s pravnim obvezama, agencijama za kreditni rejting trebalo bi dopustiti odstupanje od najavljenog kalendara, s tim da detaljno objasne razloge takvog odstupanja. Međutim, takvo odstupanje ne bi trebalo biti ustaljeno.
- (43) Komisija bi, na temelju razvoja tržišta, Europskom parlamentu i Vijeću trebala podnijeti izvješće u kojem ispituje primjerenost i načine podrške europskoj javnoj agenciji za kreditni rejting za procjenu kreditne sposobnosti državnog duga država članica i/ili europskoj zakladi za kreditni rejting za sve druge kreditne rejtinge. Ako je to potrebno, Komisija bi trebala podnijeti odgovarajuće zakonodavne prijedloge.
- (44) Uzimajući u obzir specifikacije kreditnih rejtinga država i kako bi se izbjegao rizik zaraze cijelom Unijom, trebalo bi zabraniti izjave u kojima se najavljuje revizija određene skupine zemalja ako nisu popraćene izvješćima o pojedinačnim zemljama. Nadalje, s ciljem jačanja valjanosti i dostupnosti izvora informacija kojima se agencije za kreditni rejting koriste u obavješćivanju javnosti o potencijalnim promjenama kreditnih rejtinga država, osim kreditnih rejtinga, izgleda vezanih uz rejting i popratnih priopćenja za javnost, takvo bi se obavješćivanje uvijek trebalo temeljiti na informacijama koje potpadaju u područje subjekta kojem se dodjeljuje rejting i koje su objavljene uz njegovu suglasnost, osim ako se tim informacijama može pristupiti putem javno dostupnih izvora. Kada je pravnim okvirom kojim je uređen subjekt kojem se dodjeljuje rejting predviđeno da subjekt kojem se dodjeljuje rejting ne smije objavljivati takve informacije, kao u slučaju povlaštenih informacija kako je definirano u točki 1. članka 1. Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o trgovanju na temelju povlaštenih informacija i manipuliranju tržištem (zlouporabi tržišta) ⁽¹⁾, subjekt kojem se dodjeljuje rejting ne smije dati suglasnost.
- (45) Kada objavljuju kreditne rejtinge država, agencije za kreditni rejting trebale bi radi transparentnosti u svojim priopćenjima za javnost ili izvješćima objasniti ključne elemente na kojima se temelje ti kreditni rejtingi. Međutim, transparentnost kreditnih rejtinga država ne bi trebala biti presudna za usmjeravanje nacionalnih politika (gospodarske politike, politike rada ili drugih). Stoga, iako te politike mogu poslužiti agenciji za kreditni rejting kao jedan od elemenata u procjeni kreditne sposobnosti državnog subjekta ili njegovih financijskih instrumenta i mogu se koristiti u objašnjenju glavnih razloga za

(1) SL L 96, 12.4.2003., str. 16.

dodjelu kreditnog rejtinga države, agencijama za kreditni rejting ne bi trebali biti dopušteni izravni ili izričiti zahtjevi ili preporuke državnim subjektima u vezi s tim politikama. Agencije za kreditni rejting trebale bi se suzdržati od svih izravnih ili izričitih političkih preporuka u vezi s politikama državnih subjekata.

- (46) Tehnički standardi u sektoru financijskih usluga trebali bi osigurati odgovarajuću zaštitu deponenata, ulagatelja i potrošača u cijeloj Uniji. Bilo bi učinkovito i primjereno ESMA-i, kao tijelu s visoko specijaliziranim stručnim znanjem, povjeriti izradu nacrtu provedbenih tehničkih standarda u slučaju kada oni ne uključuju donošenje odluka u okviru politike, kao i njihovu dostavu Komisiji.
- (47) Komisija bi trebala usvojiti nacrt regulatornih tehničkih standarda koji je izradila ESMA u vezi sa sadržajima, učestalošću i prezentacijom informacija o strukturiranim financijskim instrumentima koje pružaju izdavatelji, prezentacijom informacija, uključujući strukturu, oblik, metodu i razdoblje izvješćivanja, koje bi agencije za kreditni rejting trebale priopćiti ESMA-i u vezi s europskom platformom za kreditni rejting, te sadržajem i oblikom periodičnog izvješćivanja o naknadama koje naplaćuju agencije za kreditni rejting za potrebe kontinuiranog nadzora koji provodi ESMA. Komisija bi trebala usvojiti navedene standarde putem delegiranih akata na temelju članka 290. UFEU-a i u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.
- (48) Uredbom (EZ) br. 1060/2009 dopušteno je korištenje kreditnih rejtinga dodijeljenih u trećim zemljama u regulatorne svrhe ako su ih dodijelile agencije za kreditni rejting certificirane u skladu s tom Uredbom ili ako ih priznaju agencije za kreditni rejting s poslovnim nastanom u Uniji u skladu s tom Uredbom. Za certifikaciju je potrebno da Komisija donese odluku o jednakovrijednosti u vezi s regulatornim režimom treće zemlje za agencije za kreditni rejting, dok je za priznavanje potrebno da ponašanje agencije za kreditni rejting iz treće zemlje udovoljava uvjetima koji su najmanje jednako strogi kao relevantna pravila Unije. Neke od odredaba uvedenih ovom Uredbom ne bi se trebale primjenjivati na procjenjivanje jednakovrijednosti i priznavanja. To vrijedi za one odredbe kojima se određuju obveze samo izdavatelju, ali ne i agencijama za kreditni rejting. Osim toga, u tom se kontekstu ne bi trebale uzimati u obzir odredbe koje se odnose na strukturu tržišta kreditnih rejtinga u Uniji a ne na uspostavljanje pravila ponašanja za agencije za kreditni rejting. Kako bi se trećim zemljama dalo dovoljno vremena za preispitivanje svojih regulatornih okvira u vezi s preostalim novim materijalnim odredbama, potonje bi se trebale primjenjivati u svrhu procjenjivanja jednakovrijednosti i priznavanja tek od 1. lipnja 2018. U tom je smislu važno podsjetiti da pravila iz regulatornog režima treće zemlje ne moraju biti jednaka pravilima predviđenim ovom Uredbom. Kako je već predviđeno Uredbom (EZ) br. 1060/2009, dovoljno je da se regulatornim režimom treće zemlje postignu isti ciljevi i učinci u praksi kako bi se smatrao jednakovrijednim ili jednako strogim kao regulatorni režim Unije.
- (49) Budući da ciljeve ove Uredbe, odnosno jačanje neovisnosti agencija za kreditni rejting, poticanje dobrih procesa i metodologija vezanih uz kreditni rejting, smanjenje rizika povezanih s kreditnim rejtingima država, smanjenje rizika prekomjernog oslanjanja sudionika na tržištu na kreditne rejtinge i osiguravanje prava uporabe pravnih sredstava za ulagatelje, države članice ne mogu ostvariti u dovoljnoj mjeri, nego ih se, zbog paneuropske strukture i učinka aktivnosti vezanih uz kreditni rejting koje će se nadzirati, može na bolji način ostvariti na razini Unije, Unija može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti kako je utvrđeno u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (50) Komisija bi do kraja 2013. trebala predložiti izvješće o izvedivosti stvaranja mreže manjih agencija za kreditni rejting s ciljem povećanja tržišnog natjecanja. U tom izvješću trebalo bi ocijeniti financijsku i nefinancijsku potporu i poticaje Unije za stvaranje takve mreže, uzimajući pritom u obzir potencijalne sukobe interesa proizišle iz takvog javnog financiranja.
- (51) U skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom protoku takvih podataka⁽¹⁾ provedeno je savjetovanje s europskim nadzornikom za zaštitu podataka koji je donio mišljenje⁽²⁾.
- (52) Uredbu (EZ) br. 1060/2009 bi trebalo stoga na odgovarajući način izmijeniti,

⁽¹⁾ SL L 8, 12.1.2001., str. 1.

⁽²⁾ SL C 139, 15.5.2012., str. 6.

DONIJELI SU OVU UREDBU:

ii. umeću se sljedeće točke:

Članak 1.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 1060/2009

Uredba (EZ) br. 1060/2009 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uvodi zajednički regulatorni pristup radi jačanja integriteta, transparentnosti, odgovornosti, dobrog upravljanja i neovisnosti aktivnosti vezanih uz kreditni rejting, čime se doprinosi kvaliteti kreditnih rejtinga dodijeljenih u Uniji i neometanom funkcioniranju unutarnjeg tržišta te postiže visoka razina zaštite potrošača i ulagatelja. Njome se propisuju uvjeti za dodjelu kreditnih rejtinga i pravila za organizaciju i ponašanje agencija za kreditni rejting, uključujući njihove dioničare i članove, radi promicanja neovisnosti agencija za kreditni rejting, izbjegavanja sukoba interesa i jačanja zaštite potrošača i ulagatelja.

Ovom se Uredbom također utvrđuju obveze izdavatelja, inicijatora i sponzora s poslovnim nastanom u Uniji u vezi sa strukturiranim financijskim instrumentima.”

2. U članku 2. stavku 1., članku 3. stavku 1. točki (m), članku 4. stavku 2., članku 4. stavku 3. uvodnom dijelu, članku 4. stavku 4. prvom i drugom podstavku, članku 5. stavku 1. uvodnom dijelu, članku 14. stavku 1. i Prilogu II. točki 1. riječ: „Zajednica” zamjenjuje se riječju: „Unija”.

3. Članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. točka (g) zamjenjuje se sljedećim:

„(g) ‚regulatorne svrhe’ znači upotreba kreditnih rejtinga za specifičnu namjenu usklađivanja s pravom Unije ili s pravom Unije koje je implementirano u nacionalno zakonodavstvo država članica;”;

„(pa) ‚kreditna institucija’ znači kreditna institucija kako je definirano u točki 1. članka 4. Direktive 2006/48/EZ;

(pb) ‚investicijsko društvo’ znači investicijsko društvo kako je definirano u točki 1. članka 4. stavka 1. Direktive 2004/39/EZ;

(pc) ‚društvo za osiguranje’ znači društvo za osiguranje kako je definirano u točki 1. članka 13. Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (*);

(pd) ‚društvo za reosiguranje’ znači društvo za reosiguranje kako je definirano u točki 4. članka 13. Direktive 2009/138/EZ;

(pe) ‚institucija za strukovno mirovinsko osiguranje’ znači institucija za strukovno mirovinsko osiguranje kako je definirano u članku 6. točki (a) Direktive 2003/41/EZ;

(pf) ‚društvo za upravljanje’ znači društvo za upravljanje kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki (b) Direktive 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (**);

(pg) ‚društvo za investicije’ znači društvo za investicije ovlašteno u skladu s Direktivom 2009/65/EZ;

(ph) ‚upravitelj alternativnog investicijskog fonda’ znači upravitelj alternativnog investicijskog fonda (AIFM) kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki (b) Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova (***);

(pi) ‚središnja druga ugovorna stranka‘ znači središnja druga ugovorna stranka (CCP) kako je definirano u točki 1. članka 2. Uredbe (EU) br.648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o (OTC) izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj stranci i trgovinskom repozitoriju (****), koja je ovlaštena u skladu s člankom 14. te Uredbe;

(pj) ‚prospekt‘ znači prospekt objavljen u skladu s Direktivom 2003/71/EZ i Uredbom (EZ) br.809/2004;

(*) SL L 335, 17.12.2009., str. 1.

(**) SL L 302, 17.11.2009., str. 32.

(***) SL L 174, 1.7.2011., str. 1.

(****) SL L 201, 27.7.2012., str. 1.”;

iii. točke (q) i (r) zamjenjuju se sljedećim:

„(q) ‚sektorsko zakonodavstvo‘ znači zakonodavni akti Unije iz točaka od (pa) do (pj);

(r) ‚sektorska nadležna tijela‘ znači nacionalna nadležna tijela imenovana u skladu s mjerodavnim sektorskim zakonodavstvom za nadzor kreditnih institucija, investicijskih društava, društava za osiguranje, društava za reosiguranje, institucija za strukovno mirovinsko osiguranje, društava za upravljanje, društava za investicije, upravitelja alternativnih investicijskih fondova, središnjih drugih ugovornih stranaka i prospekata.”;

iv. dodaju se sljedeće točke:

„(s) ‚izdavatelj‘ znači izdavatelj kako je definirano u članku 2. stavku 1. točki (h) Direktive 2003/71/EZ;

(t) ‚inicijator‘ znači inicijator kako je definirano u točki 41. članka 4. Direktive 2006/48/EZ;

(u) ‚sponzor‘ znači sponzor kako je definirano u točki 42. članka 4. Direktive 2006/48/EZ;

(v) ‚kreditni rejting države‘ znači:

i. kreditni rejting u slučaju kada je subjekt kojem se dodjeljuje rejting država ili regionalno ili lokalno tijelo države;

ii. kreditni rejting u slučaju kada je izdavatelj dužničkog financijskog instrumenta ili financijske obveze, dužničkog vrijednosnog papira ili drugog financijskog instrumenta država ili regionalno ili lokalno tijelo države ili subjekt posebne namjene države ili regionalnog ili lokalnog tijela;

iii. kreditni rejting u slučaju kada je izdavatelj međunarodna financijska institucija koju su uspostavile dvije ili više država i čija je namjena mobilizirati sredstva i pružiti financijsku pomoć u korist članica te međunarodne financijske institucije koje su suočene ili im prijete suočavanje s ozbiljnim financijskim problemima;

(w) ‚izgled vezan uz rejting‘ znači mišljenje u vezi s vjerojatnim kratkoročnim ili srednjoročnim kretanjem kreditnog rejtinga ili oboje;

(x) ‚nenaručeni kreditni rejting‘ i ‚nenaručeni kreditni rejting države‘ znači kreditni rejting ili kreditni rejting države koji agencija za kreditni rejting dodjeljuje, ali ne na temelju zahtjeva;

(y) ‚kreditni bodovi‘ znači mjera kreditne sposobnosti izvedena iz sažimanja i iskazivanja podataka samo na temelju prethodno utvrđenog statističkog sustava ili modela bez dodatnih bitnih ulaznih informacija specifičnih za rejting koje pružaju analitičari rejtinga;

(z) ‚uređeno tržište‘ znači uređeno tržište kako je definirano u točki 14. članka 4. stavka 1. Direktive 2004/39/EZ i koje je osnovano u Uniji;

(aa) ‚resekuritizacija‘ znači resekuritizacija kako je definirano u točki 40.a članka 4. Direktive 2006/48/EZ.”;

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„3. za potrebe ove Uredbe, pojam ‚dioničar‘ uključuje stvarne vlasnike kako je definirano u točki 6. članka 3. Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (*).

(*) SL L 309, 25.11.2005., str. 15.”

4. Članak 4. mijenja se kako slijedi:

Prilogu I., izuzev članaka 6.a, 6.b, 8.a, 8.b, 8.c i 11.a, podtočke (ba) točke 3. i točaka 3.a i 3.b odjeljka B Priloga I.; i”;

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Kreditne institucije, investicijska društva, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, institucije za strukovno mirovinsko osiguranje, društva za upravljanje, društva za investicije, upravitelji alternativnih investicijskih fondova i središnje druge ugovorne stranke mogu se koristiti kreditnim rejtinzima u regulatorne svrhe samo ako su ih dodijelile agencije za kreditni rejting koje su osnovane u Uniji i koje su registrirane u skladu s ovom Uredbom.

(b) stavak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. Članci 20., 23.b i 24. primjenjuju se na agencije za kreditni rejting certificirane u skladu s člankom 5. stavkom 3. i na kreditne rejtinge koje one dodjeljuju.”

U slučaju kada prospekt sadrži upućivanje na kreditni rejting ili kreditne rejtinge, izdavatelj, ponuditelj ili osoba koja traži uvrštenje za trgovanje na uređenom tržištu osiguravaju da prospekt također sadrži jasne i istaknute informacije o tome je li navedene kreditne rejtinge dodijelila agencija za kreditni rejting koja je osnovana u Uniji i koja je registrirana u skladu s ovom Uredbom.”;

6. Sljedeći se članci umeću u glavi I.:

„Članak 5.a

Prekomjerno oslanjanje financijskih institucija na kreditne rejtinge

1. Subjekti iz prvog podstavka članka 4. stavka 1. sami procjenjuju kreditni rizik i ne oslanjaju se isključivo ili automatski na kreditne rejtinge prilikom procjenjivanja kreditne sposobnosti subjekta ili financijskog instrumenta.

2. Sektorska nadležna tijela koja su zadužena za nadzor subjekata iz prvog podstavka članka 4. stavka 1. prate, uzimajući pritom u obzir prirodu, opseg i složenost njihovih aktivnosti, adekvatnost njihovih procesa za procjenu kreditnog rizika, procjenjuju uporabu upućivanja na kreditne rejtinge u ugovorima i prema potrebi ih potiču na smanjenje utjecaja takvih upućivanja s ciljem smanjenja isključivog i automatskog oslanjanja na kreditne rejtinge u skladu sa specifičnim sektorskim zakonodavstvom.

Članak 5.b

Oslanjanje europskih nadzornih tijela i Europskog odbora za sistemske rizike na kreditne rejtinge

1. Europsko nadzorno tijelo (Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo) (EBA) osnovano Uredbom (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća (*), europsko nadzorno tijelo (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) (EIOPA) osnovano Uredbom (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća (**) i ESMA u svojim smjernicama, preporukama i nacrtima tehničkih standarda ne upućuju na kreditne rejtinge u slučaju kada takva upućivanja mogu dovesti do isključivog ili automatskog oslanjanja nadležnih tijela, sektorskih nadležnih tijela, subjekata iz prvog podstavka članka 4. stavka 1. ili drugih sudionika na financijskom tržištu na kreditne rejtinge. Sukladno navedenom, EBA, EIOPA i ESMA preispituju i prema potrebi uklanjaju sva takva upućivanja na kreditne rejtinge u postojećim smjernicama i preporukama do 31. prosinca 2013.

(b) u stavku 3. točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) agencija za kreditni rejting provjerila je i može u svakom trenutku na kontinuiranoj osnovi dokazati europskom nadzornom tijelu (Europskom nadzornom tijelu za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (ESMA) osnovanom Uredbom (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća (*) da obavljanje aktivnosti vezanih uz kreditni rejting od strane agencije za kreditni rejting treće zemlje koje rezultira dodjelom kreditnog rejtinga koji je predmet priznavanja ispunjava zahtjeve koji su u najmanju ruku jednako strogi kao i zahtjevi iz članaka od 6. do 12. i Priloga I., izuzev članaka 6.a, 6.b, 8.a, 8.b, 8.c i 11.a, podtočke (ba) točke 3. i točaka 3.a i 3.b odjeljka B Priloga I.

(*) SL L 331, 15.12.2010., str. 84.”;

5. Članak 5. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 6. drugom podstavku točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) agencije za kreditni rejting u toj trećoj zemlji podliježu pravno obvezujućim pravilima koja su jednaka onima navedenim u člancima od 6. do 12. i

2. Europski odbor za sistemske rizike (ESRB) osnovan Uredbom (EU) br.1092/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o makrobonitetnom nadzoru financijskog sustava Europske unije i osnivanju Europskog odbora za sistemske rizike (***) u svojim upozorenjima i preporukama ne upućuje na kreditne rejtinge u slučaju kada takva upućivanja mogu dovesti do isključivog ili automatskog oslanjanja na kreditne rejtinge.

Članak 5.c

Prekomjerno oslanjanje na kreditne rejtinge u pravu Unije

Ne dovodeći u pitanje svoje pravo inicijative, Komisija nastavlja preispitivati dovode li, odnosno mogu li upute na kreditni rejting u pravu Unije dovesti do isključivog ili automatskog oslanjanja nadležnih tijela, sektorskih nadležnih tijela, subjekata iz prvog podstavka članka 4. stavka 1. ili drugih sudionika na financijskom tržištu na kreditne rejtinge s ciljem brisanja svih upućivanja na kreditne rejtinge iz prava Unije u regulatorne svrhe do 1. siječnja 2020., pod uvjetom da su utvrđene i provedene odgovarajuće alternative procjeni kreditnog rizika.

(*) SL L 331, 15.12.2010., str. 12.

(**) SL L 331, 15.12.2010., str. 48.

(***) SL L 331, 15.12.2010., str. 1."

7. Članak 6. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Agencija za kreditni rejting poduzima sve potrebne mjere kojima se osigurava da na dodjelu kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting ne utječu nikakvi postojeći ili potencijalni sukobi interesa ili poslovni odnosi koji uključuju agenciju za kreditni rejting koja dodjeljuje kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting, njezine dioničare, rukovodstvo, analitičare rejtinga, zaposlenike ili bilo koju drugu fizičku osobu čije usluge agencija za kreditni rejting koristi ili kontrolira ili bilo koju osobu neposredno ili posredno povezanu s njom putem odnosa kontrole.”;

(b) u stavku 3. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„3. Na zahtjev agencije za kreditni rejting ESMA može izuzeti agenciju za kreditni rejting od obveze ispunjavanja zahtjeva iz točaka 2., 5., 6. i 9. odjeljka A Priloga I. i članka 7. stavka 4. ako agencija za

kreditni rejting može dokazati da ti zahtjevi nisu razmjerni u pogledu prirode, opsega i složenosti njezina poslovanja, kao i prirode i raspona kreditnih rejtinga koje dodjeljuje te da”;

(c) dodaje se sljedeći stavak:

„4. Agencije za kreditni rejting uspostavljaju, održavaju, izvršavaju i dokumentiraju strukturu učinkovite unutarnje kontrole kojom je uređena provedba politika i postupaka za sprečavanje i smanjenje mogućih sukoba interesa i za osiguravanje neovisnosti kreditnih rejtinga, analitičara rejtinga i timova za dodjelu rejtinga u vezi s dioničarima, upravnim i izvršnim tijelima te prodajnim i marketinškim aktivnostima. Agencije za kreditni rejting uspostavljaju standardne operativne postupke u vezi s poslovnim upravljanjem, organizacijom i upravljanjem sukobima interesa. One periodično nadziru i preispituju standardne operativne postupke kako bi ocijenile njihovu učinkovitost i potrebu za njihovim ažuriranjem.”

8. Umeću se sljedeći članci:

„Članak 6.a

Sukobi interesa u vezi s ulaganjima u agencije za kreditni rejting

1. Dioničaru ili članu agencije za kreditni rejting s najmanje 5 % kapitala ili prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting ili u društvu koje ima ovlast kontrolirati tu agenciju za kreditni rejting ili ostvarivati prevladavajući utjecaj na nju zabranjeno je:

(a) imati 5 % ili više kapitala u bilo kojoj drugoj agenciji za kreditni rejting;

(b) imati pravo ili ovlast ostvariti 5 % ili više prava glasa u bilo kojoj drugoj agenciji za kreditni rejting;

(c) imati pravo ili ovlast imenovati ili smijeniti članove upravnih ili nadzornih odbora u bilo kojoj drugoj agenciji za kreditni rejting;

(d) biti član upravnog ili nadzornog odbora bilo koje druge agencije za kreditni rejting;

(e) kontrolirati ili imati ovlast kontrolirati bilo koju drugu agenciju za kreditni rejting ili ostvarivati ili imati ovlast ostvarivati prevladavajući utjecaj na nju.

Zabrana iz točke (a) prvog podstavka ne primjenjuje se na udjele u diversificiranim subjektima za zajednička ulaganja, uključujući upravljane fondove poput mirovinskih fondova ili životnog osiguranja, pod uvjetom da zbog udjela u takvim subjektima dioničar ili član agencije za kreditni rejting nije u mogućnosti ostvarivati značajan utjecaj na poslovne aktivnosti tih subjekata.

2. Ovaj se članak ne primjenjuje na ulaganja u druge agencije za kreditni rejting koje pripadaju istoj grupi agencija za kreditni rejting.

Članak 6.b

Maksimalno trajanje ugovornog odnosa s agencijom za kreditni rejting

1. U slučaju kada agencija za kreditni rejting sklopi ugovor za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije, ona ne dodjeljuje kreditne rejtinge za nove resekuritizacije s temeljnom imovinom istog inicijatora u razdoblju dužem od četiri godine.

2. U slučaju kada agencija za kreditni rejting sklopi ugovor za dodjelu rejtinga za resekuritizacije, ona od izdatelja zahtijeva da:

(a) odredi broj agencija za kreditni rejting koje imaju ugovorni odnos za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije s temeljnom imovinom istog inicijatora;

(b) izračuna postotak ukupnog broja izdanih resekuritizacija kojima se dodjeljuje rejting s temeljnom imovinom istog inicijatora za koje svaka agencija za kreditni rejting dodjeljuje kreditne rejtinge.

U slučaju kada svaka od najmanje četiri agencije za kreditni rejting dodijeli rejting za više od 10 % ukupnog broja izdanih resekuritizacija kojima se dodjeljuje rejting, ne primjenjuju se ograničenja utvrđena u stavku 1.

Izuzeće utvrđeno u drugom podstavku nastavlja se primjenjivati barem dok agencija za kreditni rejting ne sklopi novi ugovor za dodjelu rejtinga za resekuritizacije s temeljnom imovinom istog inicijatora. U slučaju kada prilikom sklapanja takvog ugovora nisu ispunjeni kriteriji utvrđeni u drugom podstavku, razdoblje iz stavka 1. računa se od datuma sklapanja novog ugovora.

3. Od isteka ugovora u skladu sa stavkom 1. agencija za kreditni rejting ne sklapa novi ugovor za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije s temeljnom imovinom istog inicijatora u razdoblju jednakom trajanju isteklog ugovora, ali ne dužem od četiri godine.

Prvi se podstavak također primjenjuje na:

(a) agenciju za kreditni rejting koja pripada istoj grupi agencija za kreditni rejting kao agencija za kreditni rejting iz stavka 1.;

(b) agenciju za kreditni rejting koja je dioničar ili član agencije za kreditni rejting iz stavka 1.;

(c) agenciju za kreditni rejting čiji je agencija za kreditni rejting iz stavka 1. dioničar ili član.

4. Neovisno o stavku 1., u slučaju kada je kreditni rejting za resekuritizaciju dodijeljen prije isteka maksimalnog trajanja ugovornog odnosa kako je navedeno u stavku 1., agencija za kreditni rejting može na zahtjev nastaviti pratiti i ažurirati te kreditne rejtinge tijekom trajanja resekuritizacije.

5. Ovaj se članak ne primjenjuje na agencije za kreditni rejting koje na razini grupe imaju manje od 50 zaposlenika uključenih u obavljanje aktivnosti vezanih uz kreditni rejting ili koje na razini grupe od aktivnosti vezanih uz kreditni rejting ostvaruju godišnji promet manji od 10 milijuna EUR.

6. Ako agencija za kreditni rejting sklopi ugovor za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije prije 20. lipnja 2013., razdoblje iz stavka 1. računa se od tog datuma.”

9. Članak 7. stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Naknade i procjene rezultata zaposlenika koji su uključeni u aktivnosti vezane uz kreditni rejting ili izgleda vezane uz rejting, kao i osoba koje odobravaju kreditne rejtinge ili izgleda vezane uz rejting ne ovise o iznosu prihoda koji agencija za kreditni rejting ostvaruje od subjekata kojima se dodjeljuje rejting ili povezanih trećih strana.”

10. Članak 8. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Agencija za kreditni rejting donosi, provodi i izvršava primjerene mjere kojima se osigurava da se kreditni rejting i izgleda vezani uz rejting koje dodjeljuje temelje na iscrpnoj analizi svih informacija koje su joj dostupne i koje su relevantne za njezinu analizu u skladu s primjenljivim metodologijama vezanim uz rejting. Ona donosi sve potrebne mjere kako bi osigurala da su informacije kojima se koristi u dodjeljivanju kreditnog rejtinga i izgleda vezanih uz rejting adekvatne kvalitete i da dolaze iz pouzdanih izvora. Agencija za kreditni rejting prilikom dodjele kreditnih rejtinga i izgleda vezanih uz rejting utvrđuje da rejting predstavlja mišljenje agencije i da se na njega treba oslanjati samo do određene mjere.

2.a Promjene u kreditnim rejtingima izdaju se u skladu s objavljenim metodologijama agencije za kreditni rejting vezanim uz rejting.”;

(b) u stavku 5. dodaje se sljedeći podstavak:

„Kreditni rejtingi država preispituju se najmanje svakih šest mjeseci.”;

(c) umeće se sljedeći stavak:

„5.a Agencija za kreditni rejting koja namjerava uvesti značajnu promjenu u metodologiji vezanoj uz

rejting ili upotrebljavati nove metodologije vezane uz rejting, modele ili ključne pretpostavke vezane uz rejting koje bi mogle utjecati na kreditni rejting na svojoj internetskoj stranici objavljuje predložene značajne promjene ili predložene nove metodologije vezane uz rejting, uključujući detaljno objašnjenje razloga i implikacija predloženih značajnih promjena ili predloženih novih metodologija vezanih uz rejting, i poziva zainteresirane osobe da u roku od jednog mjeseca dostave komentare.”;

(d) stavak 6. mijenja se kako slijedi:

i. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„6. Kod promjene metodologija, modela ili ključnih pretpostavki vezanih uz rejting korištenih u aktivnostima vezanim uz kreditni rejting u skladu s člankom 14. stavkom 3., agencija za kreditni rejting.”;

ii. umeću se sljedeće točke:

„(aa) odmah obavješćuje ESMA-u o rezultatima savjetovanja i novim metodologijama vezanim uz rejting zajedno s njihovim detaljnim obrazloženjem i datumom primjene i objavljuje ih na svojoj internetskoj stranici;

(ab) odmah na svojoj internetskoj stranici objavljuje odgovore u vezi sa savjetovanjem iz stavka 5.a, osim u slučajevima u kojima sudionik savjetovanja zahtijeva povjerljivost.”;

(e) dodaje se sljedeći stavak:

„7. Kada agencija za kreditni rejting primijeti pogreške u svojim metodologijama vezanim uz rejting ili njihovoj primjeni, ona bez odlaganja:

(a) obavješćuje ESMA-u i sve pogođene subjekte kojima je dodijeljen rejting o tim pogreškama i obrazlaže njihov učinak na rejtinge, uključujući potrebu za preispitivanjem dodijeljenih rejtinga;

(b) objavljuje pogreške na svojoj internetskoj stranici kada one utječu na njezine kreditne rejtinge;

(c) ispravlja te pogreške u metodologijama vezanim uz rejting; i

(d) primjenjuje mjere iz točaka (a), (b) i (c) stavka 6.”

11. Umeću se sljedeći članci:

„Članak 8.a

Kreditni rejtinzi država

1. Kreditni rejtinzi država dodjeljuju se tako da se osigura analiza individualne specifičnosti određene države članice. Zabranjuje se izjava kojom se najavljuje revizija određene skupine zemalja ako nije popraćena izvješćima o pojedinačnim zemljama. Takva se izvješća javno objavljuju.

2. Komuniciranje s javnošću koje nije kreditni rejting, izgled vezan uz rejting ili popratno priopćenje za javnost ili izvješće iz točke 5. dijela I. odjeljka D Priloga I. i koje se odnosi na potencijalne promjene kreditnih rejtinga država ne smije se temeljiti na informacijama koje potpadaju u područje subjekta kojem se dodjeljuje rejting i koje su objavljene bez njegove suglasnosti, osim ako im se može pristupiti putem javno dostupnih izvora ili osim ako ne postoje opravdani razlozi zbog kojih subjekt kojem se dodjeljuje rejting ne bi dao suglasnost za objavljivanje tih informacija.

3. Uzimajući u obzir drugi podstavak članka 8. stavka 5., agencija za kreditni rejting na svojoj internetskoj stranici svake godine na kraju prosinca objavljuje i dostavlja ESMA-i, u skladu s točkom 3. dijela III. odjeljka D Priloga I., kalendar za sljedećih 12 mjeseci u kojem utvrđuje najviše tri datuma za objavu nenaručenih kreditnih rejtinga država i pripadajućih izgleda vezanih uz rejting te datume za objavu naručenih kreditnih rejtinga država i pripadajućih izgleda vezanih uz rejting. Svi takvi datumi padaju na petak.

4. Odstupanje objava kreditnih rejtinga država ili pripadajućih izgleda vezanih uz rejting od kalendara moguće je samo u slučaju kada je to potrebno kako bi agencija za kreditni rejting ispunila svoje obveze u na temelju članka 8. stavka 2., članka 10. stavka 1. i članka 11. stavka 1., pri

čemu te objave moraju biti popraćene detaljnim objašnjenjem razloga za odstupanje od najavljenog kalendara.

Članak 8.b

Informacije o strukturiranim financijskim instrumentima

1. Izdavatelj, inicijator i sponzor strukturiranog financijskog instrumenta s poslovnim nastanom u Uniji zajednički objavljuju, na internetskoj stranici koju uspostavlja ESMA na temelju stavka 4., informacije o kreditnoj kvaliteti i uspješnosti temeljne imovine strukturiranog financijskog instrumenta, strukturi transakcije sekuritizacije, novčanim tokovima i svakom kolateralu kojim se pokriva izloženost sekuritizacije, kao i informacije potrebne za provedbu sveobuhvatnih i na dobroj informiranosti utemeljenih testiranja otpornosti na stres novčanih tokova i vrijednosti kolaterala za pokrivanje izloženosti temeljne imovine.

2. Obveza iz stavka 1. u vezi s objavljivanjem informacija ne proširuje se kada bi takvo prošireno objavljivanje dovelo do povrede nacionalnog prava ili prava Unije kojim su uređene zaštita povjerljivosti izvora informacija i obrada osobnih podataka.

3. ESMA izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kako bi utvrdila:

(a) informacije koje osobe iz stavka 1. moraju objaviti kako bi ispunile obvezu proizišlu iz stavka 1. u skladu sa stavkom 2.;

(b) učestalost ažuriranja informacija iz točke (a);

(c) prezentaciju informacija iz točke (a) u obliku standardiziranog obrasca za objave.

ESMA dostavlja Komisiji navedeni nacrt regulatornih tehničkih standarda do 21. lipnja 2014.

Delegira se ovlast Komisiji za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s postupkom propisanim u člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. ESMA uspostavlja internetsku stranicu za objavljivanje informacija o strukturiranim financijskim instrumentima kako je navedeno u stavku 1.

Članak 8.c

Dvostruki kreditni rejting strukturiranih financijskih instrumenata

1. U slučaju kada izdavatelj ili povezana treća strana namjerava naručiti kreditni rejting strukturiranog financijskog instrumenta, izdavatelj ili povezana treća strana moraju angažirati najmanje dvije agencije za kreditni rejting koje će dodijeliti kreditne rejtinge neovisno jedna o drugoj.

2. Izdavatelj ili povezana treća strana kako je navedeno u stavku 1. osiguravaju da angažirane agencije za kreditni rejting udovoljavaju sljedećim uvjetima:

- (a) ne pripadaju istoj grupi agencija za kreditni rejting;
- (b) nisu dioničar ili član bilo koje druge agencije za kreditni rejting;
- (c) nemaju pravo ili ovlast ostvarivati prava glasa u bilo kojoj drugoj agenciji za kreditni rejting;
- (d) nemaju pravo ili ovlast imenovati ili smijeniti članove upravnog ili nadzornog odbora bilo koje druge agencije za kreditni rejting;
- (e) ni jedan član njihovog upravnog ili nadzornog odbora nije član upravnog ili nadzornog odbora bilo koje druge agencije za kreditni rejting;
- (f) ne kontroliraju niti imaju ovlasti kontrolirati bilo koju drugu agenciju za kreditni rejting niti ostvaruju niti imaju ovlasti ostvarivati prevladavajući utjecaj na nju.

Članak 8.d

Korištenje više agencija za kreditni rejting

1. U slučaju kada izdavatelj ili povezana treća strana namjeravaju za dodjelu kreditnog rejtinga istog izdanja ili subjekta angažirati najmanje dvije agencije za kreditni rejting, izdavatelj ili povezana treća strana razmatraju angažiranje najmanje jedne agencije za kreditni rejting koja nema više od 10 % ukupnog tržišnog udjela, koju izdavatelj ili povezana treća strana mogu ocijeniti kao sposobnu za dodjelu rejtinga relevantnom izdanju ili subjektu, pod uvjetom da na temelju popisa ESMA-e iz stavka 2.

postoji agencija za kreditni rejting koja je na raspolaganju za dodjelu rejtinga određenom izdanju ili subjektu. Ako izdavatelj ili povezana treća strana ne angažiraju najmanje jednu agenciju za kreditni rejting koja nema više od 10 % ukupnog tržišnog udjela, to se mora dokumentirati.

2. Kako bi se izdavatelju ili povezanoj trećoj strani olakšalo ocjenjivanje na temelju stavka 1., ESMA svake godine na svojoj internetskoj stranici objavljuje popis registriranih agencija za kreditni rejting, navodeći pritom njihov ukupni tržišni udjel i vrste dodijeljenih kreditnih rejtinga, koji izdavatelj može upotrijebiti kao polazište za svoje ocjenjivanje.

3. Za potrebe ovog članka, ukupni tržišni udjel mjeri se u odnosu na godišnji promet ostvaren iz aktivnosti vezanih uz kreditni rejting i pomoćnih usluga na razini grupe.”

12. U članku 10. stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Agencija za kreditni rejting dužna je pravovremeno i ne praveći razlike objaviti svaki kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting, kao i svaku odluku o suspenziji kreditnog rejtinga. U slučaju odluke o suspenziji kreditnog rejtinga, objavljene informacije moraju uključivati opširno obrazloženje takve odluke.

Prvi podstavak također se primjenjuje na kreditne rejtinge koji se distribuiraju na temelju pretplate.

2. Agencije za kreditni rejting osiguravaju prezentaciju i obradu kreditnih rejtinga i izgleda vezanih uz rejting u skladu sa zahtjevima iz odjeljka D Priloga I. i ne prikazuju druge čimbenike osim onih koji se odnose na kreditne rejtinge.

2.a Do javnog objavljivanja kreditnih rejtinga, izgleda vezanih uz rejting i s njima povezanih informacija, isti se smatraju povlaštenim informacijama kako je definirano u Direktivi 2003/6/EZ te u skladu s tom Direktivom.

Članak 6. stavak 3. te Direktive primjenjuje se *mutatis mutandis* na agencije za kreditni rejting u vezi s njihovom obvezom povjerljivosti i obvezom vođenja popisa osoba koje imaju pristup njihovim kreditnim rejtingima, izgledima vezanim uz rejting ili povezanim informacijama prije objavljivanja.

Popis osoba kojima se prije objavljivanja dostavljaju kreditni rejtnzi, izgledi vezani uz rejting i s njima povezane informacije ograničen je na osobe koje u tu svrhu određuje svaki subjekt kojem se dodjeljuje rejting.”

13. U članku 10. stavku 5. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„5. U slučaju kada agencija za kreditni rejting dodjeljuje nenaručeni kreditni rejting, u kreditnom rejtingu jasno naznačuje, koristeći se jasno prepoznatljivim kodovima u bojama za različite kategorije rejtinga, jesu li subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezana treća strana sudjelovali u postupku dodjele kreditnog rejtinga i je li agencija za kreditni rejting imala pristup poslovnim knjigama, dokumentima rukovodstva i ostalim relevantnim internim dokumentima subjekta kojem se dodjeljuje rejting ili povezane treće strane.”

14. Članak 11. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Registrirana ili certificirana agencija za kreditni rejting u središnjem registru koji osniva ESMA stavlja na raspolaganje informacije o svojim prethodnim rezultatima, uključujući podatke o učestalosti promjene rejtinga te informacije o prethodno dodijeljenim kreditnim rejtnzima i o njihovim promjenama. Takva agencija za kreditni rejting stavlja na raspolaganje informacije tom registru u standardnom obliku koji propisuje ESMA. ESMA te informacije čini dostupnim javnosti te jednom godišnje objavljuje sažetak informacija o glavnim opaženim kretanjima.”

15. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 11.a

Europska platforma za kreditni rejting

1. Prilikom dodjele kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting registrirana ili certificirana agencija za kreditni rejting ESMA-i dostavlja informacije o rejtingu, uključujući kreditni rejting i izgled vezan uz rejting instrumenta kojem se dodjeljuje rejting, informacije o vrsti kreditnog rejtinga, vrsti aktivnosti vezanoj uz rejting te datumu i satu objave.

2. ESMA na internetskoj stranici (europskoj platformi za kreditni rejting) objavljuje pojedinačne kreditne rejtinge koji su joj dostavljeni na temelju stavka 1.

U europsku platformu za kreditni rejting uključen je i središnji registar iz članka 11. stavka 2.

3. Ovaj se članak ne primjenjuje na kreditne rejtinge ili izgleda vezane uz rejting koji se izrađuju ili objavljuju isključivo za ulagatelje uz plaćanje naknade.”

16. U članku 14. stavku 3. dodaje se sljedeći podstavak:

„Ne dovodeći u pitanje drugi podstavak, agencija za kreditni rejting izvješćuje ESMA-u o predviđenim značajnim promjenama u metodologijama vezanim uz rejting, modelima ili ključnim pretpostavkama vezanim uz rejting ili o predloženim novim metodologijama vezanim uz rejting, modelima ili ključnim pretpostavkama vezanim uz rejting kada agencija za kreditni rejting objavljuje predložene promjene ili predložene nove metodologije vezane uz rejting na svojoj internetskoj stranici u skladu s člankom 8. stavkom 5.a. Nakon isteka razdoblja savjetovanja agencija za kreditni rejting izvješćuje ESMA-u o svim promjenama do kojih došlo zbog savjetovanja.”

17. Članak 18. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. ESMA dostavlja Komisiji, EBA-i, EIOPA-i, nadležnim tijelima i sektorskim nadležnim tijelima sve odluke u skladu s člankom 16., 17. ili 20.”

18. Članak 19. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. ESMA naplaćuje agencijama za kreditni rejting naknade u skladu s ovom Uredbom i uredbom Komisije iz stavka 2. Te naknade u potpunosti pokrivaju nužne troškove ESMA-e koji se odnose na registraciju, certifikaciju i nadzor agencija za kreditni rejting i naknadu svih troškova koji mogu nastati za nadležna tijela prilikom obavljanja posla u skladu s ovom Uredbom, posebno kao posljedica delegiranja zadaća u skladu s člankom 30.”

19. Članak 21. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 4. mijenja se kako slijedi:

i. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„4. ESMA izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda u vezi sa:”;

ii. točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) sadržajem i oblikom redovitog izvješćivanja o podacima o rejtinzima koji će se tražiti od registriranih i certificiranih agencija za kreditni rejting u svrhu kontinuiranog nadzora koji provodi ESMA.”;

iii. sljedeći se podstavci dodaju iza točke (e):

„ESMA dostavlja Komisiji navedeni nacrt regulatornih tehničkih standarda do 21. lipnja 2014.

Delegira se ovlast Komisiji za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s postupkom propisanim u člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.”;

(b) umeću se sljedeći stavci:

„4.a ESMA izrađuje nacrt regulatornih tehničkih standarda kako bi utvrdila:

(a) sadržaj i prezentaciju informacija, uključujući strukturu, oblik, metodu i razdoblje izvješćivanja, koje će agencije za kreditni rejting dostavljati ESMA-i u skladu s člankom 11.a stavkom 1.; i

(b) sadržaj i oblik redovitog izvješćivanja o naknadama koje agencije za kreditni rejting zaračunavaju, a u svrhu kontinuiranog nadzora koji provodi ESMA.

ESMA dostavlja Komisiji navedeni nacrt regulatornih tehničkih standarda do 21. lipnja 2014.

Delegira se ovlast Komisiji za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s postupkom propisanim u člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4.b ESMA izvješćuje o mogućnosti uspostavljanja jedne ili više klasifikacija kreditnih rejtinga dostavljenih u skladu s člankom 11.a stavkom 1. i to izvješće dostavlja Komisiji do 21. lipnja 2015. U izvješću se posebno procjenjuju:

(a) mogućnost, troškovi i koristi uspostavljanja jedne ili više klasifikacija;

(b) kako se jedna ili više klasifikacija mogu uspostaviti a da se u svjetlu različitih metodologija vezanih uz rejting kreditni rejtingi ne prikažu pogrešno;

(c) svi učinci koje bi klasifikacije mogle imati na regulatorne tehničke standarde izrađene do danas u vezi s člankom 21. stavkom 4.a točkama (a) i (b).

ESMA se savjetuje s EBA-om i EIOPA-om u vezi s točkama (a) i (b) prvog podstavka.”;

(c) stavak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. ESMA objavljuje godišnje izvješće o primjeni ove Uredbe. To izvješće sadrži posebno procjenu provedbe Priloga I. od strane agencija za kreditni rejting koje su registrirane u skladu s ovom Uredbom i procjenu primjene mehanizma za prihvaćanje iz članka 4. stavka 3.”

20. U članku 22.a naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Ispitivanje usklađenosti sa zahtjevima vezanim uz metodologije”.

21. Članak 25.a zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 25.a

Sektorska nadležna tijela odgovorna za nadzor i provedbu članka 4. stavka 1. i članaka 5.a, 8.b, 8.c i 8.d

Sektorska nadležna tijela odgovorna su za nadzor i izvršenje članka 4. stavka 1. i članaka 5.a, 8.b, 8.c i 8.d u skladu s mjerodavnim sektorskim zakonodavstvom.”

22. Umeće se sljedeća glava:

„GLAVA III.A

GRADANSKA ODGOVORNOST AGENCIJA ZA KREDITNI REJTING

Članak 35.a

Gradanska odgovornost

1. U slučaju kada je agencija za kreditni rejting namjerno ili grubom nepažnjom počinila bilo koji od prekršaja iz Priloga III. koji utječu na kreditni rejting, ulagatelj ili izdavalatelj može od agencije za kreditni rejting tražiti odštetu za štetu prouzročenu prekršajem.

Ulagatelj može tražiti odštetu u skladu s ovim člankom u slučaju kada utvrdi da se, u skladu s člankom 5.a stavkom 1. ili na drugi način s dužnom pažnjom razumno, oslanjao na kreditni rejting u vezi s odlukom o ulaganju u financijski instrument obuhvaćen tim kreditnim rejtingom ili o zadržavanju ili prodaji tog financijskog instrumenta.

Izdavatelj može tražiti odštetu u skladu s ovim člankom u slučaju kada utvrdi da su on ili njegovi financijski instrumenti obuhvaćeni tim kreditnim rejtingom i da prekršaj nije prouzročeo obmanjujućim i netočnim informacijama koje je izdavatelj dao agenciji za kreditni rejting izravno ili putem javno dostupnih informacija.

2. Ulagatelj ili izdavatelj odgovorni su za predočavanje točnih i detaljnih informacija kojima pokazuju da je agencija za kreditni rejting prekršila ovu Uredbu te da je taj prekršaj utjecao na dodijeljeni kreditni rejting.

Nadležni nacionalni sud ocjenjuje što predstavlja točne i detaljne informacije, uzimajući pritom u obzir da ulagatelj ili izdavatelj možda nemaju pristup informacijama koje potpadaju isključivo u područje agencije za kreditni rejting.

3. Građanska odgovornost agencija za kreditni rejting kako je navedeno u stavku 1. unaprijed je ograničena samo u slučaju kada je to ograničenje:

(a) razumno i razmjerno; i

(b) dopušteno na temelju primjenljivog nacionalnog prava u skladu sa stavkom 4.

Ograničenje koje nije u skladu s prvim podstavkom ili isključenje građanske odgovornosti nema pravnog učinka.

4. Pojmovi kao što su 'šteta', 'namjera', 'gruba nepažnja', 'opravdano oslanjanje', 'dužna pažnja', 'utjecaj', 'razumno' i 'razmjerno' koji se navode u ovom članku, ali nisu definirani tumače se i primjenjuju u skladu s primjenljivim nacionalnim pravom kako je utvrđeno relevantnim pravilima međunarodnog privatnog prava. Pitanja u vezi s građanskom odgovornošću agencije za kreditni rejting koja nisu obuhvaćena ovom Uredbom uređena su primjenljivim nacionalnim pravom kako je utvrđeno relevantnim pravilima međunarodnog privatnog prava. Nadležni sud koji će odlučivati o potraživanju ulagatelja ili izdavatelja na temelju građanske odgovornosti određuje se u skladu s relevantnim pravilima međunarodnog privatnog prava.

5. Ovim se člankom ne isključuju daljnja potraživanja na temelju građanske odgovornosti u skladu s nacionalnim pravom.

6. Pravo uporabe pravnih sredstava utvrđeno ovim člankom ne sprečava ESMA-u da u potpunosti izvršava svoje ovlasti utvrđene člankom 36.a."

23. U članku 36.a stavku 2. prvi podstavak mijenja se kako slijedi:

(a) točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) za povrede iz točaka od 1. do 5., od 11. do 15., 19., 20., 23., od 26.a do 26.d., 28., 30., 32., 33., 35., 41., 43., 50., 51. i od 55. do 62. odjeljka I. Priloga III. globe iznose najmanje 500 000 EUR, a najviše 750 000 EUR;

(b) za povrede iz točaka 6., 7., 8., 16., 17., 18., 21., 22., 22.a, 24., 25., 27., 29., 31., 34., od 37. do 40., 42., 42.a, 42.b, od 45. do 49.a, 52., 53. i 54. odjeljka I. Priloga III. globe iznose najmanje 300 000 EUR, a najviše 450 000 EUR;”;

(b) točke (d) i (e) zamjenjuju se sljedećim:

„(d) za povrede iz točaka 1., 6., 7., 8. i 9. odjeljka II. Priloga III. globe iznose najmanje 50 000 EUR, a najviše 150 000 EUR;

(e) za povrede iz točaka 2., od 3.a do 5. odjeljka II. Priloga III. globe iznose najmanje 25 000 EUR, a najviše 75 000 EUR;”;

(c) točka (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) za prekršaje iz točke 20.a odjeljka I. Priloga III., točaka od 4. do 4.c, 6., 8. i 10. odjeljka III. Priloga III. globe iznose najmanje 90 000 EUR, a najviše 200 000 EUR;”.

24. Članak 39. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 1. i 3. brišu se;

(b) dodaju se sljedeći stavci:

„4. Nakon pribavljanja tehničkog savjeta od ESMA-e Komisija preispituje situaciju na tržištu kreditnih rejtinga za strukturirane financijske instrumente, posebno na tržištu kreditnih rejtinga za resekuritizacije. Nakon preispitivanja, Komisija do 1. srpnja 2016. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, kojem prema potrebi prilaže zakonodavne prijedloge, u kojem procjenjuje posebno:

(a) je li raspoloživi izbor dovoljan za ispunjavanje zahtjeva utvrđenih u člancima 6.b i 8.c;

(b) je li primjereno skratiti ili produljiti maksimalno trajanje ugovornog odnosa iz članka 6.b stavka 1. i minimalno razdoblje prije no što agencija za kreditni rejting može ponovno sklopiti ugovor s izdavateljem ili povezanom trećom stranom za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije iz članka 6.b stavka 3.;

(c) je li primjereno izmijeniti izuzeće iz drugog podstavka članka 6.b stavka 2.

5. Nakon pribavljanja tehničkog savjeta od ESMA-e Komisija preispituje situaciju na tržištu kreditnih rejtinga. Nakon preispitivanja, Komisija do 1. srpnja 2016. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, kojem prema potrebi prilaže zakonodavne prijedloge i u kojem procjenjuje posebno:

(a) postoji li potreba za proširenjem područja primjene obveza iz članka 8.b kako bi se uključili bilo koji drugi financijski kreditni proizvodi;

(b) jesu li zahtjevima iz članka 6., 6.a i 7. sukobi interesa smanjeni u dovoljnoj mjeri;

(c) treba li područje primjene mehanizma rotacije iz članka 6.b proširiti na druge kategorije imovine i je li za pojedinačne kategorije imovine primjereno koristiti različita razdoblja;

(d) primjerenost postojećih i alternativnih modela naknada;

(e) postoji li potreba za provedbom drugih mjera za poticanje tržišnog natjecanja na tržištu kreditnih rejtinga;

(f) primjerenost dodatnih inicijativa za poticanje tržišnog natjecanja na tržištu kreditnih rejtinga na temelju razvoja strukture sektora;

(g) postoji li potreba za predlaganjem mjera za rješavanje prekomjernog oslanjanja na kreditne rejtinge u ugovorima;

(h) razine koncentracije na tržištu, rizike proizišle iz visoke koncentracije i utjecaj na cjelokupnu stabilnost financijskog sektora.

6. Komisija najmanje jednom godišnje obavješćuje Europski parlament i Vijeće o svim novim odlukama o jednakovrijednosti iz članka 5. stavka 6. koje su donesene tijekom izvještajnog razdoblja.”

25. Članak 39.a zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 39.a

Zaposlenici i resursi ESMA-e

Do 21. lipnja 2014. ESMA procjenjuje potrebe u pogledu zaposlenika i resursa koji proizlaze iz preuzimanja ovlasti i zadaća u skladu s ovom Uredbom te dostavlja izvješće Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji.”

26. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 39.b

Obveze izvješćivanja

1. Komisija do 31. prosinca 2015. Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o:

(a) koracima poduzetim u vezi s brisanjem upućivanja na kreditne rejtinge koja dovode ili mogu dovesti do isključivog ili automatskog oslanjanja na kreditne rejting; i

(b) alternativnim alatima kojima se ulagateljima omogućuje vlastita procjena kreditnog rizika izdavatelja i financijskih instrumenata,

s ciljem brisanja upućivanja na kreditne rejtinge iz prava Unije u regulatorne svrhe do 1. siječnja 2020., pod uvjetom da su utvrđene i provedene odgovarajuće alternative. ESMA pruža tehničke savjete Komisiji u okviru ovog stavka.

2. Uzimajući u obzir situaciju na tržištu, Komisija do 31. prosinca 2014. Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o primjerenosti izrade europske procjene kreditne sposobnosti za državni dug.

Uzimajući u obzir nalaze izvješća iz prvog podstavka i situaciju na tržištu, Komisija do 31. prosinca 2016. Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o primjerenosti i izvedivosti pružanja podrške europskoj agenciji za kreditni rejting za procjenu kreditne sposobnosti državnog duga država članica i/ili europskoj zakladi za kreditni rejting za sve druge kreditne rejtinge.

3. Komisija do 31. prosinca 2013. Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće u vezi s izvedivošću mreže manjih agencija za kreditni rejting s ciljem povećanja tržišnog natjecanja. U tom se izvješću ocjenjuje financijska i nefinancijska potpora za stvaranje takve mreže, uzimajući pritom u obzir potencijalne sukobe interesa koji proizlaze iz takvog javnog financiranja. U svjetlu nalaza tog izvješća i nakon pribavljanja tehničkog savjeta od ESMA-e, Komisija može ponovno ocijeniti članak 8.d i predložiti njegove izmjene.”

27. Prilog I. mijenja se u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi

28. Prilog III. mijenja se u skladu s Prilogom II. ovoj Uredbi.

Članak 2.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 21. svibnja 2013.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednica
L. CREIGHTON

Neovisno o prvom stavku,

1. Točka 7. podtočka (a), točke 9. i 10., točka 11. u vezi s člankom 8.d Uredbe (EZ) br. 1060/2009 i točke 12. i 27. članka 1. ove Uredbe primjenjuju se od 1. lipnja 2018. u svrhu procjene iz:

(a) članka 4. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 1060/2009 po pitanju jesu li zahtjevi trećih zemalja najmanje jednako strogi kao zahtjevi iz te točke; i

(b) točke (b) drugog podstavka članka 5. stavka 6. Uredbe (EZ) br. 1060/2009 po pitanju primjenjuju li se na agencije za kreditni rejting u trećim zemljama pravno obvezujuća pravila koja su jednakovrijedna pravilima iz te točke.

2. Točka 8. članka 1. ove Uredbe u vezi s člankom 6.a stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EZ) br. 1060/2009 primjenjuje se od 21. lipnja 2014. u vezi sa svakim dioničarom ili članom agencije za kreditni rejting koji 15. studenoga 2011. ima 5 % ili više kapitala u više od jedne agencije za kreditni rejting.

3. Točka 15. članka 1. primjenjuje se od 21. lipnja 2015.

PRILOG I.

Prilog I. Uredbi (EZ) br. 1060/2009 mijenja se kako slijedi:

1. Odjeljak B mijenja se kako slijedi:

(a) točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Agencija za kreditni rejting identificira, uklanja ili upravlja i objavljuje, na jasan i nedvosmislen način, sve postojeće ili potencijalne sukobe interesa koji bi mogli utjecati na analize i sudove njezinih analitičara rejtinga, zaposlenika ili bilo koje druge fizičke osobe čije usluge agencija za kreditni rejting koristi ili kontrolira i koje su izravno uključene u aktivnosti vezane uz kreditni rejting i osoba koje odobravaju kreditne rejtinge i izgleda vezane uz rejting.”;

(b) točka 3. mijenja se kako slijedi:

i. u prvom podstavku uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„3. Agencija za kreditni rejting u sljedećim okolnostima ne smije dodijeliti kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting ili je dužna, u slučaju postojećeg kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting, odmah objaviti da postoji mogućnost da na kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting potencijalno utječe sljedeće:”;

ii. sljedeća se točka umeće iza točke (a):

„(aa) dioničar ili član agencije za kreditni rejting koji ima 10 % ili više kapitala ili prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting ili na neki drugi način može značajno utjecati na poslovne aktivnosti agencije za kreditni rejting, ima 10 % ili više kapitala ili prava glasa u subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili povezanoj trećoj strani ili bilo koji drugi vlasnički interes u tom subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili trećoj strani, isključujući udjele u diversificiranim subjektima za zajednička ulaganja i upravljanim fondovima poput mirovinskih fondova ili životnog osiguranja koji mu ne omogućuju ostvarivanje značajnog utjecaja na poslovne aktivnosti navedenih subjekata.”;

iii. sljedeća se točka umeće iza točke (b):

„(ba) kreditni rejting dodjeljuje se u odnosu na subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu koja ima 10 % ili više kapitala ili prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting.”;

iv. sljedeća se točka umeće iza točke (c):

„(ca) dioničar ili član agencije za kreditni rejting koji ima 10 % ili više kapitala ili prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting ili koji na neki drugi način može značajno utjecati na poslovne aktivnosti agencije za kreditni rejting, član upravnog ili nadzornog odbora subjekta kojem se dodjeljuje rejting ili povezane treće strane.”;

v. drugi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Agencija za kreditni rejting dužna je bez odlaganja također ocijeniti postoje li osnove za ponovno dodjeljivanje rejtinga ili povlačenje postojećeg kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting.”;

(c) umeću se sljedeće točke:

„3.a Agencija za kreditni rejting objavljuje kada na postojeći kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting može utjecati jedno od sljedećeg:

(a) dioničar ili član agencije za kreditni rejting koji ima 5 % ili više kapitala ili prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting ili na neki drugi način može značajno utjecati na poslovne aktivnosti agencije za kreditni rejting ima 5 % ili više kapitala ili prava glasa u subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili povezanoj trećoj strani ili bilo koji drugi vlasnički interes u tom subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili povezanoj trećoj strani. To isključuje udjele u diversificiranim subjektima za zajednička ulaganja i upravljanim fondovima poput mirovinskih fondova ili životnog osiguranja koji mu ne omogućuju ostvarivanje značajnog utjecaja na poslovne aktivnosti navedenih subjekata;

- (b) dioničar ili član agencije za kreditni rejting koji ima 5 % ili više kapitala ili prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting ili koji na neki drugi način može značajno utjecati na poslovne aktivnosti agencije za kreditni rejting, član upravnog ili nadzornog odbora subjekta kojem se dodjeljuje rejting ili povezane treće strane.
- 3.b Pod uvjetom da je agencija za kreditni rejting upoznata ili bi trebala biti upoznata s informacijama, obveze iz točke 3. podtočaka (aa), (ba) i (ca) i točke 3.a odnose se također na:
- (a) posredne dioničare obuhvaćene člankom 10. Direktive 2004/109/EZ; i
- (b) društva koja neposredno ili posredno kontroliraju agenciju za kreditni rejting ili ostvaruju prevladavajući utjecaj na nju i koja su obuhvaćena člankom 10. Direktive 2004/109/EZ.
- 3.c Agencija za kreditni rejting osigurava da naknade koje zaračunava svojim klijentima za pružanje usluga vezanih uz kreditni rejting i pomoćnih usluga nisu diskriminirajuće i da se temelje na stvarnim troškovima. Naknade zaračunane za usluge vezane uz kreditni rejting ne ovise o razini kreditnog rejtinga koji je dodijelila agencija za kreditni rejting ili o bilo kojem drugom rezultatu ili ishodu obavljenog posla.;
- (d) u točki 4. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:
- „4. Agencija za kreditni rejting ni bilo koja druga osoba koja neposredno ili posredno ima najmanje 5 % kapitala ili prava glasa u agenciji za kreditni rejting ili koja na neki drugi način može ostvarivati značajan utjecaj na poslovne aktivnosti agencije za kreditni rejting ne smije obavljati konzultantske poslove ili poslove savjetovanja za subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu vezano uz korporativnu ili pravnu strukturu, imovinu, obveze ili aktivnosti tog subjekta kojem se dodjeljuje rejting ili povezane treće strane.”;
- (e) točka 7. mijenja se kako slijedi:
- i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:
- „(a) za svaku odluku o kreditnom rejtingu ili izgledu vezanom uz rejting, identitet analitičara rejtinga koji su sudjelovali u određivanju kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting, identitet osoba koje su odobrile kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting, informaciju o tome je li kreditni rejting naručen ili nenaručen te datum na koji je aktivnost vezana uz kreditni rejting poduzeta.”;
- ii. točka (d) zamjenjuje se sljedećim:
- „(d) evidenciju kojom se dokumentiraju uspostavljeni postupci i metodologije vezane uz rejting kojima se agencija za kreditni rejting koristi prilikom određivanja kreditnih rejtinga i izgleda vezanih uz rejting.”;
- iii. točka (e) zamjenjuje se sljedećim:
- „(e) internu evidenciju i spise, uključujući informacije koje nisu javne i radnu dokumentaciju, na temelju kojih se donose odluke o kreditnom rejtingu i izgledu vezanom uz rejting.”.
2. Odjeljak C mijenja se kako slijedi:
- (a) u točki 2. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:
- „2. Osobe iz točke 1. ne smiju sudjelovati u određivanju kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting niti na neki drugi način utjecati na određivanje kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting subjekta kojem se dodjeljuje rejting ako te osobe.”;
- (b) u točki 3. podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:
- „(b) ne priopćavaju informacije o kreditnim rejtingzima, mogućim budućim kreditnim rejtingzima ili izgledima vezanim uz rejting agencije za kreditni rejting, osim subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili povezanoj trećoj strani.”;

(c) točka 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Osoba iz točke 1. ne smije se zaposliti na ključnoj upravljačkoj poziciji u subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili povezanoj trećoj strani u razdoblju od šest mjeseci od dodjele kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting.”;

(d) točka 8. zamjenjuje se sljedećim:

„8. Za potrebe članka 7. stavka 4.:

(a) agencije za kreditni rejting osiguravaju da glavni analitičari rejtinga nisu uključeni u aktivnosti vezane uz kreditni rejting koje se odnose na isti subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili na povezanu treću stranu u razdoblju dužem od četiri godine;

(b) agencije za kreditni rejting, osim onih koje je angažirao izdavatelj ili povezana treća strana, i sve agencije za kreditni rejting koje dodjeljuju kreditne rejtinge država osiguravaju:

i. da analitičari rejtinga nisu uključeni u aktivnosti vezane uz kreditni rejting koje se odnose na isti subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu u razdoblju dužem od pet godina;

ii. da osobe koje odobravaju kreditne rejtinge nisu uključene u aktivnosti vezane uz kreditni rejting koje se odnose na isti subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu u razdoblju dužem od sedam godina.

Osobe iz točaka (a) i (b) prvog podstavka ne smiju biti uključene u aktivnosti vezane uz kreditni rejting koje se odnose na subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu iz tih točaka u razdoblju od dvije godine od kraja razdoblja navedenih u tim točkama.”

3. Naslov odjeljka D zamjenjuje se sljedećim:

„Pravila o prezentaciji kreditnih rejtinga i izgleda vezanih uz rejting”.

4. Dio I. odjeljka D mijenja se kako slijedi:

(a) točka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Agencija za kreditni rejting dužna je osigurati da je za svaki kreditni rejting i izgled vezan uz rejting jasno i istaknuto navedeno ime i naziv radnog mjesta glavnog analitičara rejtinga u određenoj aktivnosti vezanoj uz kreditni rejting i ime i položaj osobe primarno odgovorne za odobravanje kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting.”;

(b) točka 2. mijenja se kako slijedi:

i. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) da svi materijalno značajni izvori, uključujući subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili, ovisno o slučaju, povezanu treću stranu, koji su korišteni u izradi kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting budu navedeni zajedno uz naznaku je li kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting priopćen tom subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili povezanoj trećoj strani te je li mijenjan zbog tog priopćavanja prije izdavanja.”;

ii. točke (d) i (e) zamjenjuju se sljedećim:

„(d) da je datum na koji je kreditni rejting prvi put objavljen i kad je posljednji put ažuriran, uključujući sve izgleda vezane uz rejting, jasno i istaknuto naveden;

(e) da su dane informacija o tome odnosi li se kreditni rejting na novoizdani financijski instrument i vrši li agencija za kreditni rejting ocjenjivanje financijskog instrumenta prvi put; i

(f) da se u slučaju izgleda vezanog uz rejting predvidi vremenski okvir u kojem se očekuje promjena kreditnog rejtinga.

Prilikom objavljivanja kreditnih rejtinga ili izgleda vezanih uz rejting, agencije za kreditni rejting uključuju upućivanje na stope nenaplate u proteklim razdobljima koje objavljuje ESMA u središnjem registru u skladu s člankom 11. stavkom 2., zajedno s obrazloženjem značenja tih stopa nenaplate.”;

(c) umeće se sljedeća točka:

„2.a Objavama metodologija vezanih uz rejting, modela i ključnih pretpostavaka vezanih uz rejting agencija za kreditni rejting prilaže smjernice u kojima su objašnjeni pretpostavke, parametri, ograničenja i nesigurnosti u vezi s modelima i metodologijama vezanim uz rejting korištenim u kreditnim rejtingzima, uključujući simulacije testova otpornosti na stres koje agencija za kreditni rejting provodi prilikom izrade kreditnih rejtinga, informacije iz kreditnih rejtinga o analizi novčanih tokova koju je provela ili na koju se oslanja i kada je to primjenljivo naznaku svih očekivanih promjena kreditnog rejtinga. Navedene smjernice moraju biti jasne i lako razumljive.”;

(d) točka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. „Agencija za kreditni rejting obavješćuje subjekt kojem se dodjeljuje rejting tijekom njegovog radnog vremena ili najmanje cijeli radni dan prije objave kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting. Te informacije uključuju glavne postavke na kojima se temelji kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting kako bi se subjektu kojem se dodjeljuje rejting pružila mogućnost da agenciji za kreditni rejting skrene pažnju na eventualne činjenične pogreške.”;

(e) prvi podstavak točke 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Agencija za kreditni rejting dužna je navesti jasno i istaknuto prilikom objavljivanja kreditnih rejtinga ili izgleda vezanih uz rejting sve značajke i ograničenja kreditnih rejtinga ili izgleda vezanih uz rejting. Agencija za kreditni rejting posebno je dužna istaknuto naznačiti prilikom objavljivanja svakog kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting smatra li zadovoljavajućom kvalitetu dostupnih informacija o subjektu kojem se dodjeljuje rejting i u kojoj je mjeri provjerila informacije koje joj je dostavio subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezana treća strana. U slučaju da se kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting odnosi na vrstu subjekta ili financijskog instrumenta za koji su povijesni podaci ograničeni, agencija za kreditni rejting dužna je takva ograničenja jasno naznačiti na istaknutom mjestu.”;

(f) prvi podstavak točke 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. Prilikom najave kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting, agencija za kreditni rejting dužna je objasniti u svom priopćenju za javnost ili izvješćima ključne elemente na kojima se temelji kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting.”;

(g) dodaje se sljedeća točka:

„6. Agencija za kreditni rejting dužna je na svojoj internetskoj stranici objavljivati informacije o svim subjektima ili dužničkim instrumentima koji su joj dostavljeni radi inicijalnog pregleda ili preliminarnog rejtinga te o njima redovito izvješćivati ESMA-u. Takvo objavljivanje mora se provoditi bez obzira na to ugovaraju li izdavatelji s agencijom za kreditni rejting konačni rejting.”

5. Točke 3. i 4. dijela II. odjeljka D brišu se.

6. U odjeljku D dodaje se sljedeći dio:

„III. Dodatne obveze u vezi s kreditnim rejtingzima država

1. U slučaju kada agencija za kreditni rejting dodjeljuje kreditni rejting države ili pripadajući izgled vezan uz rejting, ona istodobno osigurava detaljno izvješće o istraživanju s obrazloženjem svih pretpostavaka, parametara, ograničenja i nesigurnosti te sve druge informacije uzete u obzir prilikom određivanja tog kreditnog rejtinga države ili izgleda vezanog uz rejting. Navedeno izvješće mora biti javno dostupno, jasno i lako razumljivo.
2. Javno dostupno izvješće o istraživanju koje prati promjenu u odnosu na prethodni kreditni rejting države ili pripadajući izgled vezan uz rejting uključuje najmanje sljedeće:
  - (a) detaljnu ocjenu promjena kvantitativne pretpostavke kojom se opravdavaju razlozi za promjenu rejtinga i njihov relativan ponder. Detaljna ocjena treba uključivati opis sljedećeg: dohotka po glavi stanovnika, rasta BDP-a, inflacije, fiskalnog salda, vanjske bilance, vanjskog duga, pokazatelja gospodarskog razvoja, pokazatelja neispunjavanja obveza i svih drugih relevantnim čimbenika uzetih u obzir. Navedeno treba biti upotpunjeno relativnim ponderom svakog čimbenika;
  - (b) detaljnu ocjenu promjena kvalitativne pretpostavke kojom se opravdavaju razlozi za promjenu rejtinga i njihov relativan ponder;
  - (c) detaljni opis rizika, ograničenja i nesigurnosti u vezi s promjenom rejtinga; i
  - (d) sažetak zapisnika sa sastanka odbora za rejting koji je donio odluku o promjeni rejtinga.

3. Ne dovodeći u pitanje točku 3. dijela I. odjeljka D Priloga I., u slučaju kada agencija za kreditni rejting dodjeljuje kreditne rejtinge država ili pripadajuće izgleda vezane uz rejting, ona ih objavljuje u skladu s člankom 8.a nakon završetka radnog vremena uređenih tržišta i najmanje jedan sat prije njihovog otvaranja.
  4. Ne dovodeći u pitanje točku 5. dijela I. odjeljka D Priloga I., u skladu s kojom agencija za kreditni rejting prilikom najave kreditnog rejtinga u priopćenju za javnost ili izvješćima obrazlaže ključne elemente na kojima se temelji kreditni rejting i iako nacionalne politike mogu poslužiti kao element na kojem se temelji kreditni rejting države, političke preporuke, propisi ili smjernice za subjekte kojima se dodjeljuje rejting, uključujući države ili regionalna ili lokalna tijela država, ne smiju biti dio kreditnih rejtinga država ili izgleda vezanih uz rejting.”
7. U dijelu I. odjeljka E točka 3. zamjenjuje se sljedećim:
- „3. politiku agencije za kreditni rejting vezano uz objavu kreditnih rejtinga i ostalih povezanih priopćenja uključujući izgleda vezane uz rejting.”.
8. U prvom podstavku točke 2. dijela II. odjeljka E točka (a) zamjenjuje se sljedećim:
- „(a) popis naknada koje se zaračunavaju svakom klijentu za pojedinačne kreditne rejtinge i sve pomoćne usluge;
- (aa) svoju cjenovnu politiku, uključujući strukturu naknada i kriterije za određivanje cijena u odnosu na kreditne rejtinge za različite kategorije imovine;”.
9. Dio III. odjeljka E mijenja se kako slijedi:
- (a) točka 3. zamjenjuje se sljedećim:
- „3. statističke podatke o raspoređivanju osoblja na nove kreditne rejtinge, preispitivanje kreditnih rejtinga, ocjenjivanje metodologije ili modela i višem rukovodstvu te o raspoređivanju osoblja na aktivnosti vezane uz rejting za različite kategorije imovine (korporativna — strukturirane financije — državna);”;
- (b) točka 7. zamjenjuje se sljedećim:
- „7. financijske informacije o prihodima agencije za kreditni rejting, uključujući ukupni promet, podijeljenima na naknade za usluge vezane uz kreditni rejting i za pomoćne usluge uz iscrpan opis svake od njih, uključujući prihode ostvarene od pomoćnih usluga pruženih klijentima kojima su pružene usluge vezane uz kreditni rejting i raspodjelu naknada prema kreditnim rejtingima za različite kategorije imovine. Informacije o ukupnom prometu također uključuju zemljopisnu raspodjelu tog prometa na prihode ostvarene u Uniji i prihode ostvarene u svijetu;”.
-

PRILOG II.

Prilog III. Uredbi (EZ) br. 1060/2009 mijenja se kako slijedi:

1. Odjeljak I. mijenja se kako slijedi:

(a) točke od 19. do 22. zamjenjuju se sljedećim:

- „19. Agencija za kreditni rejting krši članak 6. stavak 2. u vezi s točkom 1. odjeljka B Priloga I. ako ne identificira, ne uklanja ili ne upravlja i ne objavljuje, na jasan ili nedvosmislen način, sve postojeće ili potencijalne sukobe interesa koji mogu utjecati na analize ili prosudbe njezinih analitičara rejtinga, zaposlenika ili bilo koje druge fizičke osobe čije usluge agencija za kreditni rejting koristi ili kontrolira i koje su izravno uključene u aktivnosti vezane uz kreditni rejting ili osoba koje odobravaju kreditne rejtinge i izgleda vezane uz rejting.
20. Agencija za kreditni rejting krši članak 6. stavak 2. u vezi s prvim stavkom točke 3. odjeljka B Priloga I. ako dodijeli kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting u bilo kojoj od okolnosti navedenih u prvom stavku te točke ili, u slučaju postojećeg kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting, ako odmah ne objavi da postoji mogućnost da navedene okolnosti utječu na kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting.
- 20.a Agencija za kreditni rejting krši članak 6. stavak 2. u vezi s točkom 3.a odjeljka B Priloga I. ako ne objavi da na postojeći kreditni rejting ili izgled vezan uz rejting potencijalno utječe bilo koja od okolnosti navedenih u podtočkama (a) i (b) te točke.
21. Agencija za kreditni rejting krši članak 6. stavak 2. u vezi s drugim stavkom točke 3. odjeljka B Priloga I. ako odmah ne ocijeni postoje li osnove za ponovno dodjeljivanje rejtinga ili povlačenje postojećeg kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting.
22. Agencija za kreditni rejting krši članak 6. stavak 2. u vezi s prvim stavkom točke 4. odjeljka B Priloga I. ako sama agencija za kreditni rejting ili bilo koja osoba koja, neposredno ili posredno, ima najmanje 5 % kapitala ili prava glasa u agenciji za kreditni rejting ili na neki drugi način može značajno utjecati na poslovne aktivnosti agencije za kreditni rejting, dodjeljuje rejting subjektu i pritom obavlja konzultantske poslove ili poslove savjetovanja za taj subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu u vezi s korporativnom ili pravnom strukturom, imovinom, obvezama ili aktivnostima tog subjekta kojem se dodjeljuje rejting ili povezane treće strane.”;

(b) umeće se sljedeća točka:

- „22.a Agencija za kreditni rejting krši članak 6.a stavak 1. ako jedan od njezinih dioničara ili članova koji ima najmanje 5 % kapitala ili prava glasa u toj agenciji za kreditni rejting ili u društvu koje ima ovlasti kontrolirati tu agenciju za kreditni rejting ili ostvarivati prevladavajući utjecaj na nju, prekrši jednu od zabrana utvrđenih u točkama od (a) do (e) tog stavka, s izuzetkom zabrane iz točke (a) za udjele u diversificiranim subjektima za zajednička ulaganja, uključujući upravljane fondove poput mirovinskih fondova ili životnog osiguranja, pod uvjetom da zbog udjela u takvim subjektima dioničar ili član agencije za kreditni rejting nije u mogućnosti ostvarivati značajan utjecaj na poslovne aktivnosti tih subjekata.”;

(c) umeću se sljedeće točke:

- „26.a Agencija za kreditni rejting koja je sklopila ugovor za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije krši članak 6.b stavak 1. ako dodjeljuje kreditne rejtinge za nove resekuritizacije s temeljnom imovinom istog inicijatora u razdoblju dužem od četiri godine.
- 26.b Agencija za kreditni rejting koja je sklopila ugovor za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije krši članak 6.b stavak 3. ako sklopi novi ugovor za dodjelu kreditnih rejtinga za resekuritizacije s temeljnom imovinom istog inicijatora tijekom razdoblja koje je jednako trajanju isteklog ugovora iz stavaka 1. i 2. članka 6.b, ali nije duže od četiri godine.”;

(d) točka 33. zamjenjuje se sljedećim:

- „33. Agencija za kreditni rejting krši članak 7. stavak 3. u vezi s točkom 2. odjeljka C Priloga I. ako ne osigura da osoba iz točke 1. tog odjeljka ne sudjeluje u određivanju niti na neki drugi način utječe na određivanje kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting kako je utvrđeno u točki 2. tog odjeljka.”;

(e) točka 36. zamjenjuje se sljedećim:

- „36. Agencija za kreditni rejting krši članak 7. stavak 3. u vezi s točkom 7. odjeljka C Priloga I. ako ne osigura da se osoba iz točke 1. navedenog odjeljka ne zaposli na ključnoj upravljačkoj poziciji u subjektu kojem se dodjeljuje rejting ili u povezanoj trećoj strani u razdoblju od šest mjeseci od dodjele kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting.”;

(f) točke 38., 39. i 40. zamjenjuju se sljedećim:

- „38. Agencija za kreditni rejting krši članak 7. stavak 4. u vezi s podtočkom i. točke (b) prvog stavka točke 8. odjeljka C Priloga I. ako ne osigura da prilikom dodjele nenaručenih kreditnih rejtinga ili kreditnih rejtinga država analitičar rejtinga nije uključen u aktivnosti vezane uz kreditni rejting koje se odnose na isti subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu u razdoblju dužem od pet godina.
39. Agencija za kreditni rejting krši članak 7. stavak 4. u vezi s podtočkom ii. točke (b) prvog stavka točke 8. odjeljka C Priloga I. ako ne osigura da prilikom dodjele nenaručenih kreditnih rejtinga ili kreditnih rejtinga država osoba koja odobrava kreditne rejtinge nije uključena u aktivnosti vezane uz kreditni rejting koje se odnose na isti subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću stranu u razdoblju dužem od sedam godina.
40. Agencija za kreditni rejting krši članak 7. stavak 4. u vezi s drugim stavkom točke 8. odjeljka C Priloga I. ako ne osigura da osoba iz točaka (a) i (b) prvog stavka navedene točke nije uključena u aktivnosti vezane uz kreditni rejting koje se odnose na subjekt kojem se dodjeljuje rejting ili povezanu treću osobu iz tih točaka u razdoblju od dvije godine od kraja razdoblja navedenih u tim točkama.”;

(g) točka 42. zamjenjuje se sljedećim:

- „42. Agencija za kreditni rejting krši članak 8. stavak 2. ako ne donese, provede ili izvrši primjerene mjere kojima se osigurava da se kreditni rejting i izgledi vezani uz rejting koje dodjeljuje temelje na iscrpnoj analizi svih informacija koje su joj dostupne i koje su relevantne za njezinu analizu u skladu s primjenljivim metodologijama vezanim uz rejting.”;

(h) umeću se sljedeće točke:

- „42.a Agencija za kreditni rejting krši članak 8. stavak 2. ako se koristi informacijama koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 8. stavka 2.

42.b Agencija za kreditni rejting krši članak 8. stavak 2.a ako izdaje promjene kreditnih rejtinga koje nisu u skladu s njezinim objavljenim metodologijama vezanim uz rejting.”;

(i) točka 46. zamjenjuje se sljedećim:

„46. Agencija za kreditni rejting krši prvu rečenicu prvog podstavka članka 8. stavka 5. ako ne prati svoje kreditne rejtinge, osim kreditnih rejtinga država, ili ako ne preispituje svoje kreditne rejtinge, osim kreditnih rejtinga država, ili metodologije vezane uz rejting kontinuirano ili najmanje jednom godišnje.”;

(j) umeće se sljedeća točka:

„46.a Agencija za kreditni rejting krši drugi podstavak članka 8. stavka 5. u vezi s prvom rečenicom prvog podstavka članka 8. stavka 5. ako ne prati svoje kreditne rejtinge država ili ne preispituje svoje kreditne rejtinge država kontinuirano ili najmanje svakih šest mjeseci.”;

(k) umeće se sljedeća točka:

„49.a Agencija za kreditni rejting krši točku (c) članka 8. stavka 6. u vezi s točkom (c) članka 8. stavka 7. ako ne dodijeli ponovno kreditni rejting u slučaju kada pogreške u metodologijama vezanim uz rejting ili u njihovoj primjeni utječu na taj kreditni rejting.”;

(l) dodaju se sljedeće točke:

„55. Agencija za kreditni rejting krši članak 8.a stavak 3. ako na svojoj internetskoj stranici ne objavi ili ako ESMA-i ne dostavi svake godine na kraju prosinca, u skladu s točkom 3. dijela III. odjeljka D Priloga I., kalendar za sljedećih 12 mjeseci u kojem utvrđuje najviše tri datuma koja padaju na petak za objavu nenaručenih kreditnih rejtinga država i pripadajućih izgleda vezanih uz rejting te datume koji padaju na petak za objavu naručenih kreditnih rejtinga država i pripadajućih izgleda vezanih uz rejting.

56. Agencija za kreditni rejting krši članak 8.a stavak 4. ako odstupa od najavljenog kalendara kada to nije nužno za ispunjavanje svojih obveza na temelju članka 8. stavka 2., članka 10. stavka 1. ili članka 11. stavka 1. ili ako ne pruži detaljno objašnjenje razloga za odstupanje od najavljenog kalendara.

57. Agencija za kreditni rejting krši članak 10. stavak 2. u vezi s točkom 3. dijela III. odjeljka D Priloga I. ako objavi kreditni rejting države ili pripadajući izgled vezan uz rejting tijekom radnog vremena uređenih tržišta ili manje od jednog sata prije njihovog otvaranja.

58. Agencija za kreditni rejting krši članak 10. stavak 2. u vezi s točkom 4. dijela III. odjeljka D Priloga I. ako u kreditni rejting države ili pripadajući izgled vezan uz rejting uključuje političke preporuke, upute ili smjernice za subjekte kojima se dodjeljuje rejting, uključujući države ili regionalna ili lokalna dijela država.

59. Agencija za kreditni rejting krši članak 8.a stavak 2. ako je njezino komuniciranje s javnošću u vezi s promjenama kreditnih rejtinga država, a koje nije kreditni rejting, izgled vezan uz rejting ili popratno priopćenje za javnost, kako je navedeno u točki 5. dijela I. odjeljka D Priloga I., temeljeno na informacijama koje potpadaju u područje subjekta kojem se dodjeljuje rejting u slučaju kada su takve informacije objavljene bez njegove suglasnosti, osim ako im se može pristupiti putem javno dostupnih izvora ili osim ako ne postoje opravdani razlozi zbog kojih subjekt kojem se dodjeljuje rejting ne bi dao suglasnost za objavljivanje informacija.

60. Agencija za kreditni rejting krši članak 8.a stavak 1. ako prilikom najave revizije određene skupine zemalja ne objavi javno dostupna izvješća o pojedinačnim zemljama.
61. Agencija za kreditni rejting krši točku 1. dijela III. odjeljka D Priloga I. ako dodijeli kreditni rejting države ili pripadajući izgled vezan uz rejting bez istovremenog osiguravanja detaljnog izvješća o istraživanju s obrazloženjem svih pretpostavaka, parametara, ograničenja i nesigurnosti te svih drugih informacija uzetih u obzir prilikom određivanja tog kreditnog rejtinga države ili izgleda vezanog uz rejting ili ako to izvješće ne učini dostupnim javnosti, jasnim i lako razumljivim.
62. Agencija za kreditni rejting krši točku 2. dijela III. odjeljka D Priloga I. ako ne izda javno dostupno izvješće o istraživanju koje prati promjenu u odnosu na prethodni kreditni rejting države ili pripadajući izgled vezan uz rejting ili ako u to izvješće ne uključi najmanje informacije iz točke 2. podtočaka od (a) do (d) dijela III. odjeljka D Priloga I.”

2. Odjeljak II. mijenja se kako slijedi:

(a) umeću se sljedeće točke:

- „3.a Agencija za kreditni rejting krši treći podstavak članka 14. stavka 3. ako ne obavijesti ESMA-u o predviđenim značajnim promjenama u postojećim metodologijama vezanim uz rejting, modelima ili ključnim pretpostavkama vezanim uz rejting ili o predloženim novim metodologijama vezanim uz rejting, modelima ili ključnim pretpostavkama vezanim uz rejting kada na svojoj internetskoj stranici objavljuje metodologije vezane uz rejting u skladu s člankom 8. stavkom 5.a.
- 3.b Agencija za kreditni rejting krši prvi podstavak članka 8. stavka 5.a ako na svojoj internetskoj stranici ne objavi predložene nove metodologije vezane uz rejting ili predložene značajne promjene metodologija vezanih uz rejting koje bi mogle utjecati na kreditni rejting, uključujući detaljno objašnjenje razloga za promjene i implikacija promjena.
- 3.c Agencija za kreditni rejting krši točku (a) članka 8. stavka 7. ako ne obavijesti ESMA-u o otkrivenim pogreškama u svojim metodologijama vezanim uz rejting ili u njihovoj primjeni ili ako ne objasni utjecaj pogrešaka na kreditne rejtinge koje je dodijelila, uključujući potrebu za preispitivanjem kreditnih rejtinga koje je dodijelila.”;

(b) umeće se sljedeća točka:

- „4.a Agencija za kreditni rejting krši članak 11.a stavak 1. ako ne stavi na raspolaganje tražene informacije ili ako ne osigura te informacije u traženom obliku kako je navedeno u tom stavku.”;

(c) točka 7. zamjenjuje se sljedećim:

- „7. Agencija za kreditni rejting krši članak 23.b stavak 1. ako ne pruži informacije kao odgovor na odluku kojom se zahtijevaju informacije u skladu s člankom 23.b stavkom 3. ili ako pruži netočne ili obmanjujuće informacije kao odgovor na običan zahtjev za informacijama ili na odluku.”;

(d) točka 8. zamjenjuje se sljedećim:

- „8. Agencija za kreditni rejting krši točku (c) članka 23.c stavka 1. ako ne pruži obrazloženje ili ako pruži netočno ili obmanjujuće obrazloženje činjenica ili dokumenata koji se odnose na predmet i svrhu nadzora.”

3. Odjeljak III. mijenja se kako slijedi:

(a) umeću se sljedeće točke:

- „4.a Agencija za kreditni rejting krši točku (aa) članka 8. stavka 6. ako namjerava koristiti nove metodologije vezane uz rejting i ako pritom ne obavijesti ESMA-u ili ne objavi na svojoj internetskoj stranici bez odlaganja rezultate savjetovanja i navedene nove metodologije vezane uz rejting zajedno s njihovim detaljnim obrazloženjem i datumom primjene.
- 4.b Agencija za kreditni rejting krši točku (a) članka 8. stavka 7. ako ne obavijesti pogođene subjekte kojima se dodjeljuje rejting o otkrivenim pogreškama u svojim metodologijama vezanim uz rejting ili u njihovoj primjeni ili ako ne obrazloži njihov utjecaj na dodijeljene kreditne rejtinge, uključujući potrebu za preispitivanjem kreditnih rejtinga koje je dodijelila.
- 4.c Agencija za kreditni rejting krši točku (b) članka 8. stavka 7. ako na svojoj internetskoj stranici ne objavi otkrivene pogreške u svojim metodologijama vezanim uz rejting ili u njihovoj primjeni u slučaju kada takve pogreške utječu na kreditne rejtinge koje dodjeljuje agencija za kreditni rejting.”;

(b) točke 6. i 7. zamjenjuju se sljedećim:

- „6. Agencija za kreditni rejting krši članak 10. stavak 2. u vezi s točkom 1. ili 2., prvim stavkom točke 4. ili točkom 5. ili 6. dijela I. odjeljka D Priloga I. ili dijelom II. ili III. odjeljka D Priloga I. ako ne pruži informacije koje je na temelju navedenih odredaba dužna pružiti prilikom prezentiranja kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting.
7. Agencija za kreditni rejting krši članak 10. stavak 2. u vezi s točkom 3. dijela I. odjeljka D Priloga I. ako ne obavijesti subjekt kojem se dodjeljuje rejting tijekom njegovog radnog vremena i najmanje cijeli radni dan prije objave kreditnog rejtinga ili izgleda vezanog uz rejting.”
-